РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
„СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, мані-ордери і иньші треба адресувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., второк 11-го вересня 1917. Ч. 107. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, September 11, 1917. No. 107.

СПРАВА УКРАЇНИ
ВИКЛИКАЛА НОВУ КРІЗУ В РОСІЙСЬКІМ КАБІНЕТІ.
Усунене ґен. Корнїлова.— Военний стан у Петроґраді.
ЦІЛИЙ ФРАНЦУСЬКИЙ КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УСТУПИВ.

Вісти з України.

Холмщина мусить війти в склад України.

Київ, 4. липня. — Підчас політичної проґульки по Днїпрі президент Української Центральної Ради, проф. Мих. Грушевський, щодо границь України заявив, що **бесарабська ґубернія не входить в склад України, північна часть чернигівської остає покищо під знаком питаня. однак ХОЛМЩИНА МУСИТЬ БУТИ ВЛУЧЕНА ДО УКРАЇНИ.**

Українська Центральна Рада а національні меньшости.

Київ, 11. липня. — На зборах Української Центральної Ради піднято справу порозуміня української демократії з демократіями національних меньшостий на Україні. Над сею справою розводять ся горячі дискусії.

Рад бесідників вказує на се, що У. Ц. Рада є вже настільки високий орґан, що посилати її своїх представників до других нерівнозначних орґанїзацій є неможливо. У. Ц. Рада може лише приймати представників других національностий до себе. Длятого У. Ц. Рада не повинна посилати своїх представників на ніякі засїданя орґанізацій національних меньшостий.

Національний податок.

Київ, 11. липня. — На засїданю Української Центральної Ради ґенеральний секретар фінансів, Барановський, виголосив реферат на тему наложеня національного податку на населене.

Барановський уважає за найлїпшу форму державного (українського) податку податок доходовий. Таку систему оподаткованя повинна би перевести в житє У. Ц. Рада, однак зваживши, що се забере богато часу, а У. Ц. Рада гроший потребує зараз, тому референт проєктує инший спосіб: наложити по 3 рублї податку на кожду родину, яка проживає на Україні і має який-такий дохід або заробок. Колиж У. Ц. Рада заведе доходовий податок, тоді візьме під увагу зложених вже 3 рублї.

Що відносить ся до тарифи доходового податку, то Барановський радить, аби від 1.000 рублів доходу плачено податок, наложений російським правительством.

А щоби У. Ц. Рада могла вже тепер мати якийсь дохід, то треба покористувати ся кооперативами, земськими союзами і деякими банками.

Родинний податок (3 рублї) треба запровадити таки зараз, а доходовий від 15. серпня.

„Розумієть ся, — говорить Барановський — що податок на потреби У. Ц. Ради обовязує населенє лише морально".

Над рефератом розводить ся дискусія.

Представники селян заявляють, що податок викличе негодованє серед селян.

Представники соціял-демократів є безуслівно проти родинного податку.

Справу передасть ся в комісію.

Привитанє Керенського...

Київ, 12. липня. — Саме в той день, як до Києва прибули міністри Керенський, Терещенко і Церетелї, ґенеральний український військовий комітет назначив на 5-ту годину рано похід військ київського ґарнізону і околиць в честь Української Центральної Ради.

Не повідомивши окружного військового команданта, український військовий комітет видав вчера приказ ч. 7, в якім зарядив всім українським частям ґарнізону явити ся на другий день о 5-тій годині рано на Софійську площу, відки з оркестрою похід рушить до Педаґоґічного музею, де містить ся управа Української Центральної Ради. Там похід привитає У. Ц. Рада, а також ґенеральний військовий комітет. Відтак похід рушить на площу перед міською думою.

В приказі заряджено, щоби оркестра грала безперервно запорожські марші.

Командант військ Оберучев, дізнавши ся пізно в ночи про виданий без його відома ґенеральним українським військовим комітетом приказ, зараз в ночи розіслав по всіх частях ґарнізону приказ із забороною брати участь в назначенім українським комітетом поході.

Стало ся однак проти волї Оберучева.

О 5-тій годині рано на Софійську площу зі синьо-жовтими прапорами почали збирати ся українські військові части для участи в параді в честь Української Ради.

Сформовано похід, оркестра заграла запорожський марш і похід рушив до Педаґоґічного музею. Там привитали його Грушевський і Петлюра, а також инші члени президії У. Ц. Ради і члени ґенерального секретаріяту.

Переходячи попри членів У. Ц. Ради, війска підносили оклики „Слава" в честь У. Ц. Ради і її представників.

Коли відбувала ся отся церемонїя, міністри Керенський, Терещенко і Церетелі були в канцелярії У. Ц. Ради.

Коли похід рушив на площу перед міського думою, Керенський вийшов з канцелярії У. Ц. Ради, сів у автомобіль і від'їхав.

Українці розіґнали збори.

Харків, 11. липня. — Нині через Харків перейшов український батальон імени М. Грушевського, з Кашмилова, пермської ґубернії. Сей батальон виділив ся із резервового полку і, після розпорядженя Керенського, мав відійти на фронт,

На харківськім зелїзничім двірци батальон привитали представники харківського українського клюбу імени гетьмана Полуботка і других українських орґанізацій, котрі просили батальон остати ся в Харкові і тут орґанізувати український полк.

Батальон з українськими прапорами, співаючи українські пісні, рушив з двірця на Сумську улицю, при котрій находить ся клюб імени гетьмана Полуботка. Тут відбу вся мітинґ, на якім виступило кільканайцять бесідників. Харківські бесідники (военні Українці) говорили, що Харків остав ся позаді инших міст України, які вже зорґанізували свої полки, і длятого нехай батальон Грущевського останеть ся в Харкові і нехай тут орґанізує український полк.

Бесідники заявляли, що Українцям треба конче орґанізувати свою армію і зажадати від тимчасового правительства признаня автономії.

Ухвалено, що батальон останеть ся в Харкові, де зачне орґанізацію українського полку з місцевих військових полків і останеть ся в Харкові аж до одержаня розпоряджень від У. Ц. Ради.

В РОСІЇ

НОВА КРІЗА В РОСІЙСЬКІМ КАБІНЕТІ.

Кадетські міністри знова проти України.

Петроґрад, 9. вересня. — Коли російське правительство видало прикази в справі частинного опорожненя Петроґраду з цивільного населеня, коли видало зарядженя, які показали ся конечними з огляду на грозячу небезпеку наступу німецьких військ, коли установило окрему комісію для завідуваня справами Петроґраду, **прийшло до нової крізи в російськім кабінеті.**

Головною причиною крізи є опозиція кадетських послів: **1) проти проєкту, який предложив міністер Пєшехонов в справі поживи, 2) проти проєкту, який предложив міністер Чернов в справі розвязаня земельного питаня і 3) ПРОТИ СТАНОВИЩА БІЛЬШОСТИ КАБІНЕТУ В СПРАВІ УКРАЇНИ.**

Міністри-кадети (конституційні демократи) **зажадали відложеня дебати над проєктом в справі поживи, доки не будуть полагоджені спірні точки щодо земельного проєкту. Міністер Пєшехонов заявив однак, що справа поживи є пекуча і що неможливо її відкладати. Відтак кадети зажадали деяких основних змін в проєкті поживи, на що міністер Пєшехонов, підпертий всїми соціялїстами-членами кабінету, не згодив ся. На се кадети заявили, що вони є готові виступити з кабінету. Міністер Пєшехонов, щоби запобігти грозячій крізі, зголосив свою резиґнацію помимо просьби президента Керенського. який не був присутний на нічнім засїданю кабінету.**

Справа ще більше заострила ся, коли **МІНІСТРИ-КАДЕТИ РІШУЧО ЗАЯВИЛИ СЯ ПРОТИ НАМІРУ ПРАВИТЕЛЬСТВА ІМЕНУВАТИ ВИННИЧЕНКА, РЕЧНИКА НЕЗАВИСИМОСТИ УКРАЇНИ, ПРЕЗИДЕНТОМ УКРАЇНСЬКОГО КАБІНЕТУ.**

Дебата над сею справою приймила так острий характер, що МІНІСТРИ-СОЦІЯЛІСТИ ОПУСТИЛИ КІМНАТУ І ЗАСІДАНЄ КАБІНЕТУ ПЕРЕРВАНО.

Керенський усунув ґен. Корнїлова.

ПЕТРОҐРАД, 10. вересня. — **Президент кабінету, Керенський, усунув генерала Корнїлова зі становища головного команданта російських військ.**

На його місце іменований **ґен. Клембовський**, дотеперішний командант на північним російськім фронті.

В Петроґраді проголошено военний стан.

ПЕТРОҐРАД, 10. вересня. — **Керенський проголосив нині в Петроґраді і його окрузї военний стан.**

Максималісти відгрожують ся.

ПЕТРОҐРАД, 9. вересня. — Останні вісти доносять, що максималісти ведуть дуже оживлену аґітацію серед робітників і війска.

Петроград був в суботу осередком тривоги і страху, коли з Кронштаду надійшла була вістка, що там на зборах жовнірів ухвалено під кличем „хлїба і мира" війти до Петроґраду і пімстити ся на правительстві за події з дня 17. і 18. липня.

Трівога в місті ще побільшила ся, коли кілька петроградських полків одержало приказ опустити місто. Доперва коли командант міста, ґен. Васильковський, запевнив, що висланє війск не має нічого спільного з поголосками, переполох устав.

Петроград готовить ся на кождий случай до оборони.

ПЕТРОҐРАД, 7. вересня. — Хоч після запевненя ріжних военних знавців Петроґрадови не ґрозить жадна безпосередна і несподївана небезпека, столиця Росії готовить ся на кождий случай до можливого нападу зі сторони Німців.

Провізоричне правительство покликало до житя окрему комісію, якій поручило держати в місті порядок, недопускати до уладжуваня зборів ворохобничого характеру, закривати після потреби часописи і усувати з міста непожадані елементи.

Правительство рішило перевести частинне опорожнене Петроґраду.

ПЕТРОҐРАД, 9. вересня. — Міністер почт і телеграфів, якому провізоричне правительство поручило справу частинного опорожненя Петроґраду, видав відозву, в якій пояснює, що **частинне опорожнене Петроґраду є конечне радше з причини браку поживи ніж з причини военної небезпеки.**

Новий наступ Німців викликав сей лихий наслідок, що причинив ся до утрудненя в доставі средств поживи для Петроґраду. **Міністер радить, щоби мешканці міста, які не мають занятя в Петроґраді, партіями виїздили з міста. Виїзджаючим приобіцяно всякі полекші.**

Мешканців Петроґраду взивають до оборони міста.

ПЕТРОҐРАД, 7. вересня. — Петроґрад робить приготовленя до оборони перед можливим нападом Німців. На мурах і на стінах камениць прибито червоні відозви з покликом до мешканців, щоби памятали на свій обовязок.

Через Петроґрад переходить богато війска в напрямі боевого фронту. Населене заховуеть ся спокійно, нема слїду якогось перестраху.

Упадок Риґи, замісць викликати пригноблене, викликав запал до боротьби з ворогом.

Ґенерал Корнїлов має стати військовим диктатором Росії.

ЛОНДОН, 7. вересня. — В російських кругах ходить поголоска, що **ґен. Корнїлов, головний командант російських військ, стане небаром військовим диктатором Росії. Свою силу має він оперти головно на ко-**

(Продовжене на сторонї 3-тій).

У ФРАНЦІЇ:

Уступлене цілого французького кабінету.

ПАРИЖ, 7. вересня. — **Нині рано на засїданю всіх членів кабінету ухвалено одноголосно внести резиґнацію цілого кабінету міністрів.**

Президент Франції, Поанкаре, просив президента кабінету і міністрів, щоби здержали ся з резиґнацією до повороту до Парижа президентів сенату і палати послів. Обох президентів візвав Поанкаре телеґрафічно до безпроволочного повороту до Парижа.

Причини резиґнації цілого кабінету є покищо незвісні. Президент Поанкаре поручить правдоподібно теперішному президентови кабінету, Рiботови, утворенє нового кабінету.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ:

В битві коло Ґермади полонили Австрійці 6.500 Італійців.

ВІДЕНЬ, 8. вересня. — Австро-угорська головна кватира доносить:

„На північ від Ґориції: Наші війска відперли Італійців з гори Сан Ґабрієлє. В полудне втікли Італійці на захід через Дол і попали ся під тяжкий огонь наших гармат. Над вечером пробував неприятель ще раз наступ, але без успіху, потерпівши тяжкі втрати. Італійці як день так ніч бомбардують наші становища на горі Сан Ґабрієлє.

„На полудне від Ґориції: На боевім фронті коло Ґермади (сильно укріплені гори, які лежать на дорозі до Тріесту) австро-угорські війска перевели наступ, в якім відобрано весь терен, втрачений від початку 11-того наступу в користь Італійців. Помимо великих зусиль неприятелеви не вдало ся відзискати втрачені становища. **В сій битві Італійці втратили в полонених дотепер 1.600 офіцирів і 5.300 жовнірів".**

(Загальне число полонених Італійців від початку теперішного наступу виносить около 20.000).

За цілий час наступу Італійці полонили поверх 30.000 Австрійців.

РИМ, 8. вересня. — Урядовий звіт італійського головного штабу доносить, що **число Австрійців, полонених від початку теперішного наступу, виносить поверх 30.000.**

Після оцінки военних знавців **Австрійці втратили крім полонених около 120.000 жовнірів в убитих і ранених.**

Урядовий італійський рапорт доносить:

„На північний схід від Ґориції наступ наших війск відбуваєть ся без перестанку дальше помимо твердого опору зі сторони неприятеля, який одержав значні скріпленя.

„На полудне від Ґориції в околиці Ґермади новоприбувші війска переводять сильні протинапади.

„Від початку теперішного наступу наші війска полонили 30.672 Австрійців, між тими 858 офіцирів".

НА МОРИ:

Аліянти втратили за один тиждень знова 30 кораблів.

ЛОНДОН, 7. вересня. — **В протягу останного тижня 23 англійських кораблів впало жертвою німецьких підводних лодок і мін.** З того числа було 20 кораблів понад 1.600 тон, а 3 кораблї понизше 1.600 тон.

Після донесеня французької адміралїції німецькі лодки затопили в останнім тижни 3 французькі кораблї (всі три поверх 1.600 тон) **і 4 італійські,** між тими один вітрильний.

Imperfect in original

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
to United States:	в Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
to Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертаєть ся.

З біжучої хвилї.

Автономна Україна є пострахом для Поляків. По довгім і глумливім насьміху над українським рухом починають тепер Поляки трактувати українську справу реально.

Ось що пише „Дзєннік Петроґрадзкі" з нагоди оголошеня універзалу Української Центральної Ради:

Автономію (України) впроваджуєть ся. Безсильність тимчасового правительства з причини внутрішної анархії і війни сприяє, що універзал може осягнути цілковиті результати. Вже творять ся українські полки, повстає початок адміністраційної організації. **Коли тимчасове правительство, скріпивши ся на силах по закінченю війни, хотіло би знищити се, що повстало, то стрінулоб ся з найбільшим бунтом, який знає російська історія.**

...Росія яко наш давний і грізний ворог, то вже минувшість, не лише задля упадку царату. Російська небезпека щезає і тому, що перестанемо зі собою граничити. Литва і Україна на наших очах починають перетворювати ся. Литва або одержить широку автономію, коли Росія відбере її, або буде могла злучити ся з Польщею, або останеть ся в німецьких руках. **Україна виростає на самостійну силу.** Росія, резиґнуюча з тенденції відобраня у війні страчених земель, мусить ся цофнути на схід. **На її місце появить ся нова, ривалізуюча з нами, могучість України.** Завчасу треба собі з того здати справу. **Український універзал, то в теперішних обставинах не аґітаційна проклямація, то не деклярація прав Українців перед міжнародним трибуналом. Се не жест, се діло! Се перший крок, сильно і рішучо поставлений, за яким послідують инші.**

Чомуж то автономна Україна є така страшна для Поляків?

Бо аспірації Українців ідуть не лише в сторону політичної свободи і краєвої самоуправи. Ще дальше йдуть вони взад, в сторону територіяльного розширеня. Сї аспірації сягають навіть по східну Галичину, даючи поважне поперте кличеви галицьких Українців: **„Ляхів за Сян!"** Не ограничаючи ся на тім, вони претендують і на Холмщину. На місце воюючого націоналізму російського, який мав поперте в цараті, виступає нині націоналізм український. Справа зрозуміла, що коли він розвиваєть ся в державно-творчу силу, то його претенсії перестають бути претенсіями, а стають ся грізними жаданями.

Та чи не найстрашнійшою для Поляків автономна Україна є тому, що українське правительство заповіло аґрарну реформу на Україні. А звісно, що Поляки на Україні (російській і австрійській) мають великі земельні посілости, які при реформі мусять перейти на власність держави або будуть рівномірно поділені між селян.

В тій справі „Дзєннік Петроґрадзкі" говорить дуже виразно, кажучи:

При застосованю системи вивлащеня буде зметена великоземельна верства, зникнуть маґнатські лятифундії Потоцких, Браніцких, Санґушків.

Тут власне лежить весь сук справи. В автономній Україні не буде польських, московських та українських дідичів, і тому Поляки не дуже раді, а навіть противні бачити під боком свобідний український нарід і його вітчину.

Але нехай будуть певні, що розбурханого моря ніяк не вколишуть.

НОВА КРІЗА В РОСІЙСЬКІМ КАБІНЕТІ З ПРИВОДУ СПРАВИ УКРАЇНИ.

Останні телеґрами з Петроґраду принесли вістку про нову крізу в російськім кабінеті з приводу справи України. Соціялїстичні члени російського кабінету опустили салю нарад і засїданє кабінету перервано.

Зі скупого змісту телеґрами довідуємо ся, що **міністри-кадети виступили зовсім рішучо проти іменованя Винниченка, якого вони вважають речником самостійности України, президентом українського кабінету міністрів** (Українського Головного Секретаріяту). **З приводу такого рішучого становища кадетів соціялїстичні члени кабінету, які творять більшість в російськім кабінеті, вважали за відповідне опустити кімнату нарад.**

Хоч короткий зміст телеґрами не дає змоги виробити собі зовсім ясного поняття про останні події, які зайшли в Росії в справі відносин між Українцями а провізоричним російським правительством, то всеж таки остання вість дає про них деяке близше поясненє.

Попередні телеґрами доносили про уступленє цілого українського Головного Секретаріяту. Як показуєть ся з останної телеґрами, то на деннім порядку ради російських міністрів були також справи, які відносили ся до України. Вправдї в телеґрамі згадуєть ся лише про справу іменованя Винниченка президентом українського кабінету міністрів, однак треба догадувати ся, що предметом нарад були також инші жаданя Українців, яких несповненє довело недавно до уступленя цілого українського Головного Секретаріяту.

З того видно, що провізоричне російське правительство мало намір направити блуди своєї політики супроти Українців. Як телеґрама доносить, більшість міністрів заявила ся за полагодженєм справи в користь Українців, але виступили проти сього з цілою рішучостию міністри-кадети, які є представниками російської буржуазії, а супроти жадань Українців заховують ся в спосіб, гідний колишних чорносотенців.

Як неприхильно і як ворожо відносились і відносять ся кадети супроти Українців, про се сьвідчить найлїпше їх ворожий виступ проти української справи два місяці тому назад, коли то вони не хотіли згодити ся навіть на признанє Україні автономії. Кадети згодили ся тоді радше зовсім покинути кабінет ніж признати Українцям се перше й основне право. Здавало ся однак, що по проголошеню деклярації в справі автономії України і по утвореню нового кабінету нові члени-кадети кабінету не будуть ставити дальших перешкод справам України.

Послїдний однак їх виступ є новим доказом їх наскрізь ворожого становища супроти українського народу і його домагань. Їх вороже становище супроти Українців проявляєть ся тим сильнійше, що се діеть ся в пору, коли російській державі грозить якраз велика небезпека не лише від неприятеля, але також від своїх домашних ворогів. Недавно відкритий заговір прихильників монархізму, останні чутки про погрози зі сторони максималїстів — роблять внутрішнє положенє Росії непевним і небезпечним. Кадети своїм ворожим виступом проти Українців побільшили вже і так грізну небезпеку.

Перед двома місяцями полагоджено крізу завдяки виступленю з кабінету кадетів. Нині маєть ся справа навідворот. Кадети остали ся, а прочі виступили. Що буде дальше, нині ще не знати. Кожда хвиля може принести нову несподіванку.

Заява української соціял-демократичної партії Галичини.

У відділї міжнародних зносин Петроградська Рада Робітничих і Салдатських Депутатів одержала слїдуючу заяву Української Соціял-Демократичної Партії в Австрії:

У відповідь на вашу відозву, звернену до соціял-демократичних партій усіх країв з запрошенєм взяти участь в міжнародній соціялїстичний конференції, котру ви скликаєте на час від 28. червня до 8. липня, маю честь в імени української соціял-демократичної партії заявити, що наша партія з радостию готова взяти участь в скликуваній вами конференції і з цілої душі витає вашу ініцияту, яко много обіцюючий крок в справі обновленя, встановленя і нового скріпленя міжнародної солідарности пролетаріяту.

Український сьвідомий пролетаріят Австрії відносив ся з найбільшими симпатіями до російського пролетаріяту і з сяравжним захопленєм слїдкував за боротьбою російської робітничої кляси проти темного царизму і його прислужників.

Не тільки симпатією і здивованєм до вас і вашої героїчної роботи були наповнювані наші серця і наші думки, але й наші руки помагали вам у сьвятій справі, як і де тільки можна було.

Українська робітнича кляса і її орґанізація в Галичині і Буковині десятки лїт знаходила ся в близких товариських зносинах з тими революційними діячами Росії, котрих царська самоволя і люта жорстокість царських посіпак вигнала за границі Росії.

На нашій землї вони знаходили найсердечнійше принятє, в кругах наших партійних товаришів являли ся цілі ґрупи людий, котрі, признаючи справу російської революції своєю справою, не тільки не жалували труду для тої великої справи, але й не лякали ся її.

У нашім Львові і в наших Чернівцях творили ся при нашій живій участи і співробітництві центри революційної пропаґанди в Росії.

Завсїди жили з нами і рука в руку з нами працювали, спільним напруженєм ума обдумуючи пляни роботи, ті ваші товариші, котрі, немов би огняні стовпи, вели революцію по шляху до побіди.

Ясно ще жиють у нашій памяти і сьвято зберігають ся в наших серцях образи Карповичів, Каляєвих і цілої плеяди других.

Тому витаємо вас з цілої душі з побідою революції, з упадком царизму, з триюмфом молодої російської свободи.

І у вашій Радї Робітничих і Салдатських Депутатів ми витаємо тих, котрі, скинувши ненависний, опертий на брехні і обманстві, на темноті і поневоленю царський лад, заведуть в Росії новий лад, опертий на свободі, рівноправности і демократизмі, осьвітлений сьвітлом соціялїстичних ідей.

Ми витаємо вашу побіду так щиро, сердечно і радісно, як витали би ми свою власну, бо ми знаємо, що ваша побіда, здобута при діяльнім співробітництві українських робітників і салдатів, принесе українському народови в Росії, нашим найблизшим братям по крови, думкам і стремлїням, повну свободу, широку незавсимість і далеко йдучу можливість свобідного розвитку.

Ми глибоко переконані в тім, що з вашою побідою раз на завсїди щезла Росія національних загороджень, переслїдувань, гнету і насильства.

Ми твердо віримо, що ви, товариші, створите нову Росію, союз вільних рівноправних і незавсимих народів.

В тім союзї наша Україна займе таке місце, яке означив їй колись незабутний Богдан Хмельницький і яке справедливо належить ся їй не тільки на підставі історичних актів, але й на підставі її сили, значіня, богатства людьми і богатства мови, на підставі надій і однодушних спільних стремлїнь цілого українського народу, незалежно від того, де і в яких умовинах він жиє.

Висловлюючи надію, що ви, товариші, самі поведете перебудованя Росію по тім шляху, ми витаємо вас, яко перших піонірів ідеї перетвореня цілої Европи в федерацію вільних, незавсимих, рівноправних народів, бо тільки така федерація дасть ґарантії вічного мира, виключить потребу і можливість війни, обеспечить усім народам Европи осягнене найкрасшої будуччини...

Товариші, ставайте сьміло і рішучо на той шлях.

Вам, товариші, симпатії, подив і найкрасші бажаня не тільки нашої України, не тільки всїх народів Росії, але і всїх народів Европи, всього людства.

Таким своїм кроком ви покажете всьому сьвітови дорогу до правди і добра, приблизите свою частину сьвіта, нову Росію, до загального ідеалу.

Такий ваш почин буде чимсь більшим ніж прискоренєм кінця теперішної війни; він буде першим кроком для обезпеченя людству вічного мира.

Таксамо він буде льоґічним розвитком і докінченєм вашого гасла: „мир без анексій і без відшкодовань, на підставі самоозначеня народів".

В тім переконаню, що пролетаріят Росії, як своїм закликом до мира і своєю формулою мира дав підставу робітничим партіям знов почати обєднану соціялїстичну міжнародну роботу для загального добра всього людства, так і той-же самий пролетаріят в розвитку своєї ідеї мира вамітить нові шляхи пролетарської політики, котрі на підставі вільної федерації допровадять до сталого замиреня народи і їх орґанізації в загальний братерський союз, — крикнемо:

Нехай жиє російська революція! Нехай жиє російський пролетаріят! Нехай жиє ідея вічного мира народів!

Нехай жиє на тій ідеї основана федеративна република вільних народів Росії.

За Українську Соціял-Демократичну Партію в Австрії:

Делєґат Партії на міжнародний соціялїстичний конґрес в Стокгольмі

Володимир Темницький.

Стокгольм.

(„Изв. Петр. Сов. Рабоч. Солд. Депутатов", з 25. червня).

Дещо з історії і діяльности української партії соціялїстів-революціонерів.

Партія українських соціялїстів-революціонерів скликала була на день 3 і 4. червня б. р. свій загально-український зїзд до Києва. З нагоди того зїзду орґан згаданої партії, „Боротьба" (ч. 3.), написав ось таку передовицю п. з. „Перед партійним зїздом":

Велика революційна хвиля, яка розбурхала всі дрімучі, придавлені сили народного житя, покликала з підземеля на деннє сьвітло також українську партію соціялїстів-революціонерів і зробила її важним чинником українського політичного руху.

Наша партія належить до наймолодших українських партий. Перші наші партійні орґанізації появили ся в бурливих часах революційного руху 1905—7 років. Сї орґанізації складали ся здебільша з молодежи, яка стояла під ідейним впливом російської Партії Соціялїстів-Революціонерів, але **на стільки почувала свою звязь з рідним народом і його визвольною боротьбою, що не могла брати участи в загально-російській орґанізації.** Ідеольоґія перших наших партійних орґанізацій стояла під впливом двох громадських течій, а саме: російського революційного народництва з одного боку і Драгоманівського соціялізму з другого. 1907 року появляють ся перші партійні видавництва і партія почмнає розвивати досить широку революційну діяльність. Одначе темрява реакції, яка обгорнула Росію й Україну після великих лїт поривів і надій, швидко підкосила молоду орґанізацію. Її члени або опинили ся в тюрмах та на засланю, або скрили ся за кордон, яко політичні еміґранти. Останні продовжали ще якийсь час за кордоном видавничу діяльність, але згодом її припинили. В партійнім житю наступає цілковита перерва, партія якийсь час майже не істнує. Аж в останних роках перед великою війною основуєть ся в Києві український соціялїстично-революційний гурток, який займаєть ся партійною пропаґандою серед універзитетської молодежи. Підчас війни згаданий гурток приступає до видавництва нелеґального журналу „Боротьба", який стає орґаном новововідродженої партії. Завдяки поширеню сього журналу засновують ся партійні орґанізації теж по головних центрах української провінції. З вибухом великої революції орґанізуєть ся в Києві місцева ґрупа української П. С.-Р., яка в порозуміню з деякими провінціональними ґрупами скликує на 3. і 4. квітня сього року перший установчий зїзд Укр. П. С.-Р. На зїзді обміркувано становище партії до всіх важних справ сучасного моменту, ухвалено відповідні резолюції, ухвалено партійний статут і вибрано тимчасовий Центральний Комітет, якому поручено до загально-українського партійного зїзду переводити партійну орґанізацію.

Від установчого зїзду минуло вже більше місяця.

За сей час оснувало ся по всій Україні і по важнійших кольоніях богато партійних орґанізацій, почасти з ініціятиви Центрального Комітету, почасти незалежно від нього. Рівночасно повстало богато соціялїстичних орґанізацій, які по своїй ідеольоґії стоять дуже близко до Укр. П. С.-Р., як ось укр. соціялїстична партія в Петроградї, соціялїсти-федералїсти на Харківщині, то що, і які заявили охоту злучити ся з нашою партією. Окрім того деякі партійні орґанізації і партія обстоюють потребу сполуки з українською С.-Д. Робітничою партією. З другого боку в самій нашій партії виникло чимало непорозумінь. Найголовнійшими справами, які викликали непорозуміня між окремими партійними орґанізаціями та поодинокими членами, треба вважати справу національно-політичної програми, справу аґрарну та відношенє до орґанізації українського війська. Хоч всі члени партії стоять на ґрунті федералізму, одначе не всі надають федералізмови однакове значінє; одні більше зближують ся до самостійництва, другі до автономізму, крім того не у всіх однакові погляди на національну тактику і на відношенє партії до українських буржуазних партий, до укр. с.-д. то до російських соціялїстів. Що більші непорозуміня викликало аґрарне (земельне) питанє, особливо резолюції в аґрарній справі на установчім зїзді. Форма соціялізації і спосіб переведеня аґрарної реформи не знайшли й доси у поодиноких течій нашої партії однакової і катеґоричної відповіди.

Всі ті справи вимагають негайного розвязаня і вияснення. Час не жде. **На наших очах відбуваєть ся могутний процес пробудження українських працюючих мас з вікового сну.** Народна маса чекає від нас живого слова і орґанізації. Вона з особливою симпатією ставить ся до наших партійних орґанізацій і з великим довірєм звертаєть ся до нас. Вже хоч би з тої причини перед нами стоять завданя величезної ваги. Сама лише земельна справа потребує незвичайної праці й енерґії. Не меньшого напруженя вимагає від нас велика критична хвиля, яку ми переживаємо. Нам треба розбудити сонну країну, посіяти в народні маси зародки соціялїстичної культури, розбудити клясову сьвідомість, викорінити всі пережитки реакції, охоронити працюючий люд від впливу українських буржуазних ідеольоґій, параліжувати централізм московської демократії, а всі ті справи вимагають одного: як найтіснійшої координації українських соціялїстичних сил.

Длятого в теперішну хвилю ми мусимо забути всяке сектантство, всяке зайве розпорошуванє наших орґанізацій. Перед важностю політичного моменту мусить зникнути всякий сепаратизм, опертий на антаґонізмі формального або маловажного характеру. Коли між нами будуть ідейні, принципові ріжниці, то нехай вони держать ся на відповідній ідейній висоті і обопільнім зрозуміню. Нехай вони не будуть перешкодою для нашої сукупної діяльности там, де між нами нема ніяких ріжниць.

Лише виходячи з таких міркувань, ми можемо вірити, що перший загально-український зїзд нашої партії, який постановлено скликати на 3. і 4. червня, своїми ухвалами положить спільні підвалини під єдину, велику і міцну партійну орґанізацію українських соціялїстів-революціонерів з одного боку і приведе до тісної сполуки всїх українських соціялїстичних орґанізацій з другого.

А коли се станеть ся, тоді на боці української демократії буде велика заслуга перед лицем революції, перед міжнародним соціялізмом і перед українським народом.

ЗДОРОВИЙ ГОЛОС.

Найголовнійшою причиною непорозуміня між українською і московською демократією є той факт, що велика більшість московської демократії перенята централїстичним духом.

Вже 50 лїт минуло з того часу, коли Драгоманів виступив з критикою якобінсько-централїстичного сьвітогляду великоруських соціялїстів, але ні довголїтний історичний досьвід, ні велика вага національного питаня для міжнародного соціялізму, не змінили настрою російських демократів. Наприклад російські соціял-демократи меньшевики, які на весь сьвіт кричать про свобідну Сербію, Бельгію і т. инше, ніяк не можуть погодити ся з думкою федеративної перебудови Росії. Централїстична зараза захопила в останні часи навіть російську партію соціялїстів-революціонерів, яка в теорії ніколи не сходила з федералїстичної позиції. Характеристичним прикладом сього може послужити недавна відповідь міністра Керенського представникам фінляндської соц.-демократії, які домагали ся розширеня прав фінляндського народу, себто нічим необмеженого національного самовизначеня. В відповіди товариша-міністра теж згучала нотка про „штики".

З огляду на такий загальний настрій більшости російської демократії з великою радостию мусимо привитати голос київських соц.-демократів-большевиків в статї тов. Зарніцина „Національний вопрос", надрукованій в 24-ім ч. „Голоса Соціал-демократа". Автор подав дуже влучну характеристику становища російських централїстів в національнім питаню, які завсїди кричать про національне самовизначенє, але коли хто се самовизначенє хоче переводити в житє, вони зараз починають співати иншу пісеньку, не цураючи ся навіть засобів, якими послугували ся російські самодержавці. Свою статю автор кінчить висновком, що загально-російське установче зібранє не має права накидати своєї волї всім народам Росії, що про долю України, Литви, Грузії і т. д. повинно рішати само населенє тих країв на територіяльних установчих зборах. Окликом „Нехай живуть вільні народи" автор кінчить свою статю.

Коли російська демократія піде таким шляхом, який пропонує автор, тоді вона знайде в нас своїх найщирійших союзників. На нашу думку се одинока правильна позиція, на якій може стояти справжний соціялїст. Але на жаль покищо більшість рос. демократії ще дуже далека від такого становища і через се наша демократія не може пійти з нею рука об руку. Вина за сей розлад, розуміеть ся, не на нашім боці.

„Боротьба".

ВИКАЗ ЖЕРТВ

ЗІБРАНИХ З НАГОДИ „УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ".

Жертви надіслали отсї комітети:

New York, N. Y.	$ 2.649.46
Yonkers, N. Y.	1.527.50
McKeesport, Pa.	264.91
Detroit, Mich.	90.00
Crompton, R. I.	20.51
Brooklyn, N. Y. (додатково)	20.35
New Haven, Conn. (додатково)	17.77
Jersey City, N. J. (додатково)	11.74
Frankforts Heights, Ill.	12.50
Portland, Oreg. (додатково)	5.92
Ramey, Pa. (додатково)	3.45
Providence, R. I. (додатково)	1.00
Mahanoy City, Pa. Вп. Йосиф Гарвила від 103 від. Р. Н. Союза	50.00
Detroit, Mich. Вп. І. Фіяяс від 292 від. У. Н. Союза	37.25
Kingston, Pa. Вп. Василь Костецький	13.25
Mobile, Ala. Bishop Edw. P. Allen	10.00
Sheffield, Pa. N. N.	5.00
East Orange, N. J. Mr. W. V. Dunn	5.00
Процент за червень	67.06
Процент за липень	47.23
Разом	$ 4.863.40
Попередно оголошено	47.383.20
ЗАГАЛЬНА СУМА	$52.246.60

Ще поверх 20 комітетів не прислало рахунків і гроший.

Отсим пригадуєть ся Хв. Комітетам, щоби старали ся як найскорше покінчити рахунки з уладженого у своїй місцевости „Українського Дня" і прислали точний звіт зі зібраних жертв на „Касовім звіті", який кождий Комітет одержав.

Чеки (дрефти, моніордери) треба виповняти так:

FEDERAL TRUST CO. OF NEWARK
(for Ukrainian Relief Fund).

Касові звіти враз з чеками належить посилати на адресу:

REV. P. SYDORIAK,
42 Van Buren Street, Passaic, N. J.

До касових звітів належить долучити також спис колекторів і ними зібрані квоти.

На разі подаємо лише загальний звіт з надісланих жертв. Точний звіт з кождої місцевости з окрема розпічнемо оголошувати, скоро лише всі комітети надішлють свої викази. Звертаєть ся увагу комітетів, що деякі з них прислали вже гроші і касовий звіт, але не прислали доси спису осіб, які займали ся збиранєм жертв. Просимо їх, щоби вони викази осіб як найскорше надіслали.

Українська Рада в Америці.

РОДИМЦІ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА!

ВОЄННІ ВІСТИ.

(Продовжене з 1-шої сторони).

заках, які числять в теперішній армії около 250,000 людий і які належать до найвірніших військ в Росії.

При помочи козаків ґен. Корнілов надієть ся перевести реорґанізацію армії. Ґен. Корнілов має богато прихильників, а передівсім між консерватистами. Його вважають за спосібного і відповідного теперішній хвилї мужа, який потрафить охоронити державу від внутрішних і внішних ворогів.

Великих князів видалюють за границю Росії.

ПЕТРОҐРАД, 7. вересня. — Нинїшні часописи доносять, що **провізоричне правительство рішило великих князів, Михайла Александровича і Павла,** приятельку бувшої цариці, **Виробову,** бувшого міністра внутрішних справ, **Хвостова,** і бувшого команданта царської палати, **ґен. Войнікова, випустити з вязниці і видалити за границю Росії.**

Бувшого секретаря померщого премієра Штірмера, Манасевича-Мануйлова, відставлено вчера до границї.

Арештоване Марґарети Гітрово, яка відгравала також головну ролю в заговорі проти теперішного правительства, переведено в хвилї, коли вона робила старання, щоби дістати ся до Тобольска, де мала передати бувшому цареви листи. Листи відобрано, а її відставлено під строгою вартою до Петроґраду. **Правительство вислало до Тобольска трох комісарів, щоби пильнували бувшого царя.**

Товариство „Наперед за царя і сьвяту Росію".

ПЕТРОҐРАД, 5. вересня. — Часописи доносять, що на Кримі заложено недавно товариство під назвою **„Наперед за царя і сьвяту Росію".** Воно мало на цїли шукати прихильників для сеї справи, які, відійшовши на боєвий фронт, ширили би серед армії ідею монархізму.

На Кримі перебуває під теперішну пору велике число російських князів і членів царської родини. Всї вони стоять під сильною сторожию, відколи правительство впало на слїди, що вони також беруть участь в оживленю монархістичної ідеї.

Фінляндія зажадає цілковитої независимости.

ГЕЛЬЗІНҐФОРС (Фінляндія), 9. вересня. — „Вечерное Время" доносить, що **фінляндський сойм виготовив проєкт в справі цілковитого відлученя Фінляндії від Росії.**

Постанови, які містять ся в законопроєкті, мають бути богато острійші ніж постанови, ухвалені недавно на фінляндськім соймі. Як доносить згадана часопись, **сей законопроєкт буде предложений російському провізоричному правительству в характері ультимату.**

Російське правительство заводить строгу цензуру на фінляндські часописи.

ЛОНДОН, 9. вересня. — Телеграма з Гельзінґфорсу доносить, що **російське провізоричне правительство рішило видати строгі зарядженя супроти фінляндських часописий.**

Богато фінляндських часописий буде зовсім закритих. Воєнна російська цензура зарядила, щоби в часописях були поміщувані про воєнні події лише урядові телеграми.

Кореспондент „Нового Времени" покликує ся однак на розмову з головним командантом північної армії, ґен. Клембовським. **Ґенерал заявив, що лише два полки піхоти, два полки кінноти і цїла артилерія хоробро била ся, натомісць одна дивізія і дві бриґади піхоти без сумніву не дописали.** Богато салдатів покидало карабіни, щоби тим лекше було їм утікати. Був случай, що дезертири рабували склади. 600 дезертирів, які прибули зелїзницею до Пскова, зловлено і відставлено назад на боєвий фронт.

Яко дальший доказ деморалізації серед російської армії наводить кореспондент факт, що три німецькі полки в полудне переправили ся через ріку Двину, не втративши нї одного жовніра. Російська піхота покинула свою власну артилерію і не слухала просьб канонірів, щоби помогли ратувати гармати і амуніцію.

Німецький цїсар в Ризї.

АМСТЕРДАМ, 8. вересня. — З Берліна доносять, що **німецький цїсар прибув до Риги.** Німецький цїсар відбув там перегляд військ і при тій нагоді виголосив патріотичну промову до жовнїрів, складаючи їм подяку за віднесену ними побіду.

Німецький цїсар іменував ґен. Альтена командантом Риги. Богато жовнїрів і офіцирів одержало відзнаки зелїзного хреста.

Аліянти надіють ся, що зима виратує Росію.

ЛОНДОН, 9. вересня. — Переполох, який панував через кілька днів серед військових кругів аліянтів з приводу вістки про здобуте Німцями Риги і про можливість наступу німецьких військ на Петроґрад, тепер уступив.

Військові знавці переконують, що нема потреби обавляти ся під теперішну пору пораженя Росії, бо німецькі війська вже в короткім часі не будуть всилї продовжати свій наступ. **Надходяча слїтна осінь і грізна зима не позволять Німцям на ведене дальшого наступу. А тимчасом Росія використає зимові місяці на переведене реорґанізації армії і на весну при помочи Японії і Злучених Держав розпічне нову велику офензиву проти центральних держав.**

НА СХІДНІМ ФРОНТЇ.

Над устем Двини здобуто 40 гармат.

БЕРЛІН, 7. вересня. — Німецький рапорт звучить:

„Відворот російських військ у північно-східнім напрямі від Двини триває дальше. **70 км. на схід від Двини німецька кіннота зводить успішно бої зі задними російськими сторожами.**

„Уступаючі російські війська спалили Фрідріхштад і села між Фрідріхштадом а озером Лобс.

„Воєнна добича, яка попала ся в руки німецьких військ над устем Двини, складаєть ся з 40 гармат (між тими 22 тяжкого калібру), **великого числа карабінів і великої скількости ріжних воєнних матеріялів.**

„На прочих фронтах не відбули ся жадні важнійші операції воєнні".

Німецькі цепелїни коло Пернав.

ПЕТРОҐРАД, 7. вересня. — Російський урядовий рапорт звучить:

„Коло Зеґевольд прийшло до битви наших задних сторожий з німецькою кіннотою.

„На прочій боєвій лїнії прийшло лише місцями до перестрілки гармат.

„Німецькі цепелїни появили ся, вчера на полудне від пристани Пернав (над заливом Риги, 100 миль на північ). В околиці Гайнац кинули бомби, але без зробленя більшої шкоди.

„В понедїлок появили ся в Ризькім заливі німецькі підводні лодки і острілювали в трох місцях побереже між Ригою і Пернав, віддаючи 40 стрілів. Одна жінка з дитиною вбита, одна жінка зістала ранена.

„Вчера появила ся підводна лодка коло Риги і почала острілювати транспортовий корабель „Лїноль", віддаючи 20 стрілів. Прийшло до перестрілки і лодка уступила з поля битви, поринаючи під воду. На покладі корабля було двох моряків ранених".

Велике знищене в Ризї.

БЕРЛІН, 6. вересня. — Німецькі кореспонденти, які прибули з першими німецькими військами від сторони Мітави до Риги, оповідають про знищене, яке бачили на власні очи.

Коли находили ся вже в половині ріки, наступив страшний вибух, який потряс Ригою і Мітавою, неначе було трясене землї. **З деревляних мостів не остало нї слїду. Два великі мости через Двину зістали вже передше знищені,** коли німецький ґенерал на чолї дивізії до них зближав ся. Великі мішки динаміту, який не експльодував, ще дотепер висять привязані до мостових луків, котрі остали цїлими.

Після сього страшного вибуху німецькі кореспонденти зразу вагали ся висісти на побережу Риги, не знаючи, чи російські війська досі не держать правого берега Двини у своїх руках. Однак небаром побачили вони над берегом велику товпу народу, а серед неї і уніформи німецьких жовнїрів, які належали до дивізії, котра вже вчаснійше від полудня війшла до Риги. В многих місцях міста горіло, а дим від пожарів творив там густу хмару, що ранїшні лучі сонця не могли продерти ся крізь неї.

Товпа привитала кореспондентів словами „добрий день" по німецьки. Взагалї всюди на улицях було чути німецьку мову. (Як звісно, більша половина населеня Риги була німецька). Мешканці радісно витали німецькі війська.

Російські війська через два днї і дві ночі без перестанку йшли через Ригу, уступаючи під напором німецьких військ у північнім і східнім напрямі. Дороги на передмістю Риги були закидані шеломами, плащами, коцами й иншими річами, які покидали російські жовнїри, улекшуючи собі в сей спосіб тягар у скорій утечі. При одній дорозї найдено цїлий табор зі шатер зовсім ненарушений. Виглядало так, що жовнїри вийшли щойно з табору на військові вправи. Шатра були вистелені коцами зі шерсти верблюда. Стовпи шатер були гарно різьблені і мальовані.

Коли російські війська опустили Ригу, тоді мародери (жовнїри-волокити) враз з найнизшою верствою населеня кинули ся рабувати. Вони вломлювали ся до найбільших склепів, передівсім на головних улицях міста, і рабували все вартнійше, що могли зі собою забрати. **Рівночасно почали відділи російських жовнїрів (правдоподібно таку задачу сповняли вони на приказ своїх властий) палити всї військові маґазини, ріжні публичні будинки і зелїзничі стації.** Приватні будинки і памятники штуки, яких в Ризї є дуже богато, не впали жертвою знищеня. Величезний памятник лицаря Ролянда в середині міста позістав також ненарушений; лише статуя Ролянда була в честь революції помальована на червоно.

Місто Двинск ще держить ся.

ЛОНДОН, 7. вересня. — У тутешних військових кругах числять ся з можливостию, що німецькі війська поширять свій наступ здовж цїлої Двини, **а тоді ледви чи російським військам вдало би ся задержати у своїх руках важне і укріплене місто Двинск** (над середущою Двиною).

Останні вісти з Петроґраду доносять, що Німці переводять вже наступ на полудне від Фрідріхштаду. Тому здобуте Німцями Двинска не може бути жадною несподіванкою. Лише вчасна слїтна осінь могла би спинити дальший наступ німецьких військ і перешкодити здобутю Німцями Двинска.

Число здобутих російських гармат зросло на 317.

БЕРЛІН, 8. вересня. — Німецький рапорт звучить:

„Між Балтійським морем а Двиною німецька кіннота стоїть в боротьбі з російськими військами на захід від Венден.

„Російські війська опорожнюють дальше свої становища над Двиною аж до місця на захід від Кокенгузен (18 км. на схід від Фрідріхштад).

„Число гармат, здобутих підчас битви в околиці Риги, зросло на 317.

„На прочім боєвім фронтї не зайшли жадні важнійші зміни".

Знова німецькі кораблї в заливі Риги.

ПЕТРОҐРАД, 8. вересня. — Російський рапорт звучить:

„В околиці Риги не зайшли жадні важнійші зміни. Коло Якобштаду (на північ від Двинска) були незвичайно чинні німецькі лїтаки.

В заливі Риги німецькі лїтаки робили безуспішні напади на патрулюючі торпедові лодки. **Вчера наші патрульні лодки відкрили в заливі підводну лодку і неприятельські кораблї, однак під огнем наших побережних батерій мусїли вони уступити".**

Російський ґенерал про деморалізацію серед північної армії.

ПЕТРОҐРАД, 9. вересня. — В телеграмах до головного виділу ради робітничих і салдатських депутатів виступають салдатські посли проти закидів, зроблених в часописях XII. армії, що вона утїкла і спричинила катастрофу коло Риги.

Мирові переговори.

Справа мирової ноти прийде на наради німецького парляменту.

КОПЕНГАҐЕН, 7. вересня. — Около 12. вересня розпічнеть ся засїдане „свобідної комісії", яка складаєть ся з 7 членів німецького парляменту і 7 членів німецької союзної ради. Комісія має на цїли зблизити до себе парлямент і союзну раду.

На першім засїданю комісії буде предметом нарад відповідь Німеччини на мирову ноту папи. Опісля прийде справа на наради німецького парляменту, які розпічнуть ся 26. вересня.

Анґлія годить ся з відповідию президента Вілсона на ноту папи.

ВАШІНҐТОН, 8. вересня. — **Анґлійське правительство повідомило департамент для загр. справ, що вповні годить ся з відповідию Злучених Держав на мирову ноту папи, вважаючи її за відповідь Анґлії.**

Притім анґлійське правительство заявило, що головні точки, наведені президентом у відповіди, є згідні з точками, як їх представив недавно лорд Сесіл.

Проголошене державного устрою Польщі.

БЕРЛІН, 8. вересня. — Підчас переговорів, які недавно у Відни провадив німецький державний канцлєр, др. Міхаеліс, з австро-угорським міністром для заграничних справ, ґр. Черніном, **обговорено також справу Польщі і осягнено цілковите порозуміне згідно з проклямацією обох цїсарів минувшого року.**

Проголошене державного устрою, який має одержати Польща, буде містити ся в манїфестах обох цїсарів, які появлять ся в протягу слїдуючого тижня.

Як доносять, **Польща має одержати провізоричне правительство з реґентом на чолї і державну раду, зложену з трох членів, які виберуть собі президента міністрів. Опісля наступить утворене кабінету міністрів, а відтак відбудуть ся вибори послів до польського парляменту.**

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Литовці запитують президента про його становище супроти Литви.

Найвисша Національна Литовська Рада у Швайцариї віднесла ся до президента Вілсона із запитом про його становище супроти будучности Литви. Рада запевнила президента про льояльність 500.000 литовських іміґрантів у Злучених Державах, які кождої хвилї готові вхопити за оруже, аби привернути свободу Литви, страчену через европейські дипльоматичні інтриґи.

Медаль гуманности для президента.

Гуманітарне товариство в Ню Йорку передало президентови Вілсонови золотий медаль заслуги за 1916 рік, в якім президент оказав ся найбільше гуманним зі всїх людий у сьвіті.

Пані Ренкін буде говорити в Ню Йорку.

Нюйорські суфражистки будуть мати перший раз нагоду витати у себе Дженету Ранкін, женщину-посла з Монтани. В четвер (27. с. м.) вона буде говорити в Медісон Сквер гарден на тему: „Суспільне і військове вихован̂е".

Правительство будує свої фабрики.

Американське правительство рішило ся побудувати у Вірджінії дві фабрики салїтри коштом 3,600.000 долярів.

Американізують чужинців.

Міська рада в Буль, Минн., позбавила міської працї 20 робітників за се, що сї не хотїли вибрати горожанських паперів.

Шікаґовський майор заскаржив знова кілька часописий.

Шікаґовський майор, Вілїям Г. Томпсон, заскаржив недавно часопись „Шікаґо Геральд" о 250.000 долярів відшкодованя, а в кілька днів пізнійше вніс скаргу на „Шікаґо Трібюн" і зажадав 500.000 долярів відшкодованя, а від „Шікаґо Дейли Нюс" 250,000 долярів. Крім того оскаржив бувшого секретаря війни, Джекоба Дікенсона, а також Г. Меріка і А. Джериса о 200.000 долярів кождого.

Сума, яку майор Томпсон жадає яко відшкодоване, виносить разом 1,600.000 долярів.

Нещасливі случаї на американських зелїзницях.

Міжстейтова промислова комісія у Вашінґтонї подала статистику нещасливих случаїв на американських зелїзницях. Протягом 1916 року на тутешних зелїзницях згинуло 10.001 осіб, а 196.722 осіб було ранених. З числа убитих було 291 пасажирів, а 2.941 робітників. Ранених пасажирів було 8.008, а ранених робітників 176.923. Посторонних людий, переходячих зелїзничим шляхом і т. п., було 18.560. Отже протягом 1916 року на американських зелїзницях було 206.723 осіб ранених і убитих разом.

Пасейські фабрики дають підвишку своїм робітникам.

Шість великих фабрик сукна в Пасейку, Н. Дж., і околици, в котрих працює 15.000 робітників (мущин і женщин), заявили, що підносять тарифу платнї о 10%, з причини високої цїни поживи, з якою робітникам приходить ся боротись.

Пасейські фабрики, які піднесли платню своїм робітникам, є слїдуючі: Форстман і Гофман, Пасейк Ворстед Спінінґ, Ботані Ворстед Мілс, Ґарфілд Ворстед Мілс і Ню Джерзи Ворстед Спінінґ. Деякі із сих фабрик роблять сукно для правительства.

Каліфорнія кольонізує землю.

Каліфорнійське правительство ухвалило видати зі стейтової каси 250.000 долярів на кошти обробленя 10.000 акрів землї, щоби відтак можна її спродати за відповідну цїну. В тій цїли ґовернор Стефенс має визначити комісію.

Цїна обробленої землї буде висша о 5% від теперішної цїни. Крім того купець має звернути правительству всї кошти управи землї, а також 10-процентовий дохід від суми, яку видано на оброблене землї. Аплікациї в справі закупна землї в Каліфорнії можна вже тепер вносити до Федерал Лон Фарм Бенк.

Кріза на коршми в Ню Йорку.

Нюйорські власти заповідають, що з початком жовтня наступить для салунів велика кріза, яка спричинить упадок 4.000 істнуючих тепер салунів. Новий федеральний податок змусить салуністів звинути свій інтерес. Вже тепер цїна напитків значно підскочила.

Тепер в Ню Йорку є 8.000 коршем.

Кріза на коршми в Шікаґо.

Товариство броварників і тим подібні товариства в Шікаґо, Ілл., подали до публичного відома, що вони розпочинають активну кампанію проти звичаю заводити танцї в шікаґовських салунах і каварнях або в инших місцях, де продають ся горячі напитки. Буде дозволено відбувати концерти лише в таких салунах і каварнях, де може виґідно сидїти 500 або більше осіб.

Президент товариства броварників, Вілїям Леґнер, заявив, що з днем 1. падолиста властителї 1.500 салунів у Шікаґо мусять замкнути свій інтерес.

Тепер в Шікаґо є 7.000 салунів.

Їхав автомобілем одну добу без перестанку.

Нюарський купець П. Скул здобув новий рекорд для свого автомобіля. Він стратив поспішний поїзд з Нюарку, Н. Дж., до Толідо, О., де відбувала ся конвенция його орґанізациї. Тодї він всїв до автомобіля і пустив ся в подорож до Толідо. Їхав без перестанку 24 години, роблячи 30 миль що години. Віддалене між Нюарком а Толідо виносить 702 милї.

Др. Ф. Адлер помилуваний.

Цїсар Карло помилував д-ра Фрідріха Адлера, убийника австрійського премієра Штірка, замінивши кару смерти на 18 лїт тяжкої вязниці.

В Німеччинї забирають ся до писаня історії війни.

Німецький ґенеральний штаб забирає ся до друкованя історії великих битв і кампаній. Історію будуть писати найвизначнійші публїцисти-історики, беручи матеріял з урядових жерел. Се буде перша урядова нїмецька історія про нинішну війну. Перший том вийде в жовтни б. р.

Промисл в Мексику є публичною власностию.

Мексиканський кабінет розіслав поясненя до всїх провінціональних начальників, що всї фабрики треба уважати яко публичну власність. Замикає властитель свою фабрику і не хоче більше отворити, то правительство перебирає її тодї на себе.

Президент Каранца і члени кабінету ухвалили, щоби кожда особа, яка побирає місячну платню, дала з кождого 30-денного місяця 1-денну платню, а кожда особа, яка побирає денну або тижневу платню, щоби дала з кождого 31-денного місяця 2-денну платню для правительства, щоби в той спосіб допомогти зорґанізувати емісійний банк.

Канадійські лїберали домагають ся права голосованя для жінок.

Лїберальні посли канадійського парляменту, які стоять під проводом Лорієра і є у вічній опозициї супроти правительства премієра Бордена, ухвалили тепер нову резолюцію, жадаючи від правительства признаня права голосованя для женщин.

Резолюція предложена правительству в острій формі: або зґода правительства або обструкція лїбералів.

Поляки хочуть брати участь у мировій конференції.

До Стокгольму зїхали ся делеґати польських політичних партій в Австрії, Німеччинї і Росиї, аби спільно обговорити справу участи польських делеґатів на будучій мировій конференциї.

Німецький диктатор поживи був сам голодний.

Бувший диктатор поживи в Німеччинї, Батоцкий, описує тепер в берлїнській „Міттаґ Цайтунґ" свої вражіня з часів 15-місячного урядованя. Він пише, що яко диктатор він сам немав картки на поживу. Всї пакунки з поживою, призначені для нього, дуже часто пропадали. За 15 місяців свого урядованя яко диктатор поживи він стратив 35 фунтів ваги.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Папа великим ворогом Росії.

Кореспондент лондонської „Дейли Нюс" мав розмову з папою Венедиктом XV., і з тої розмови виніс вражіне, що папа є найзавзятійшим ворогом Росії. „Росія — говорив кореспондентови папа — нїколи добросердно не відносила ся до католиків. Згадайте, як вона обходила ся з католицькими сьвящениками у Львові; пригадайте собі справу митрополита Шептицького".

Грузинська церква відлучила ся від російської.

Грузинський єпископ Плятон повідомив собор духовенства, який саме тепер відбуває ся в Москві, що в Грузиї вибухла релїгійна революция, яка в наслїдку спричинила відлучене грузинської церкви від російської.

Независима партія в Тифлїсї прогнала трох єпископів, товпа під проводом єпископа Леоніда, провідника повстанців, захопила палату єпископа, замкнула катедру, забрала гроші з катедральної скарбниці і арештувала попів.

Плятон повідомив про се тимчасове правительство.

Анґлїйський публїцист не надіє ся ще скорого кінця війни.

В анґлїйськім журналї „Оверсіз" (за серпень) якийсь безіменний автор помістив цікаву статю, в якій каже, що мир є можливий аж за кілька лїт, бо щойно з кінцем 1918 року при добрій офензиві вдасть ся алїянтам прогнати Німців з Франциї. Тодї аж можна думати про цілковиту побіду алїянтів і можна буде говорити про мир. Мимо того він радить Анґлиї, аби вона приготовила ся ще до війни на кілька лїт.

КОНКУРС.

Просьвітно-драматичне тов. „Боян" у Вінніпеґу розписує отсим конкурс і запрошує до участи в нім канадійських і американських Українців.

Просить ся о. слїдуючі оріґінальні працї:

1) Гимн вільної України, (слова і музика) на мішаний хор.

2) Сольо сопранове або тенорове на тему освободженя України (слова і музика).

3) Барітонове сольо на тусаму тему.

4) Декламація на тусаму тему.

5) Веселий моноль́оґ на тему бл. п. кацапії.

6) Діяльоґ на довільну тему.

7) Комедія в одній дїї на довільну тему.

8) Новеля з житя американського робітництва.

Працї просить ся посилати до дня 15. жовтня с. р. на адресу:

UKR. SOC. BOYAN,
Box 3626, Sta. B., Winnipeg, Man.

Дня 21. жовтня с. р. окрема комісія розгляне надіслані твори і після її присуду будуть розділені нагороди, яких загальна сума виносить 100 дол.

Найлїпші працї будуть виконані товариством „Боян" дня 22. грудня 1917 р. на концертї, який уряджує тов. в 6-лїтну річницю свого істнованя. Працї сї будуть видруковані в окремій книжцї і будуть розіслані всїм Вп. участникам конкурсу.

За Виділ тов-а „Боян":

С. Ковбель, голова, В. Батицький, секретар.

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ.

15.

Тов. ім. Ів. Франка, від. 83. У. Н. С., дає під розвагу делеґатам і членам отсї проєкти:

1. Конвенція має відбувати ся що чотири роки, коли можливо, бо дворічна конвенція поносить великі кошти.

2. Щоби конвенція змінила систему розмету, т. є. хоч члени платять після лїт, але товариство чи братство платить розмет, значить ся: чи член заплатив місячну вкладку чи нї, а товариство чи братство мусить заплатити цїлий розмет, що головний уряд прислав. Бо в инших орґанізаціях є инша система. Член не платив один місяць чи другий, то ще не тратить права до запомоги, коли заплатить на третий місяць свою належитість, а товариство чи братство не поносить жадних коштів за недбалих членів.

3. Коли є в Союзї муж і жена, то вистарчить одна часопись.

4. Коли можливо, то орґан У. Н. Союза, „Свобода", нехай виходить що дня, окрім неділь. Часопись не має бути для полєміки одиницям, але має служити для членів яко орґан У. Н. Союза, щоби подавала цікаві новинки і взагалї всьо інтересуюче як в Америцї так і в старім краю, а члени будуть вдоволені і буде більша заохота для передплатників „Свободи".

5. Конвенція повинна знести „Просьвітну Комісію", бо вона не зробила жадної користи для загалу, а побирає великі кошти. Тов-о годить ся з проєктом д. С. Миляновича, щоби фонд „Просьвітної Комісії" ужити на иншу цїль, т. є. для виобразованя української інтелїґенциї, котрої нам дуже потрібно на чужинї.

6. Тов-о дає під розвагу, коли можливо, щоби наша орґанізація виплачувала ще за житя якусь часть з посмертного. Примір: коли член належить до Союза протягом 25 чи 30 лїт, а прожив 60 чи 65 лїт житя і не має засобу до дальшого удержаня, то отримавши якусь часть зі свого посмертного, буде міг платити свою вкладку аж до кінця житя.

7. Коли член належить до Союза протягом 25 чи 30 лїт, а дожив старости і не має средств до плаченя місячних вкладок, то, як можливо, щоби орґанізація побирала місячну вкладку з його посмертного. Коли такий член умре, то з його посмертного відтягаєть ся часть яко вкладку, а решту виплачують ся його спадкоємцям. В такім разї члени мали би нагоду до обезпеченя на случай смерти і се буде заохотою для других.

8. Тов-о дає під розвагу загалови, щоби на конвенції ухвалити, коли можливо, для членів М. У. Союза зворотни вкладок, т. є., коли член вступить до Союза в третім роцї житя і платить протягом 15 лїт по 25 центів, то се робить суму 45 долярів. У 18-тім роцї житя він вступає до орґанізациї яко дорослий член і платить після лїт. А ті гроші, коли би орґанізація звернула членам, то в данім разї мали би велику поміч.

9. Щоби головний урядник не занимав два уряди. Тов-о годить ся з проєктом д. С. Миляновича, що знайдуть ся люди, котрі будуть працювати для загалу.

За уряд тов-а ім. Ів. Франка, від. 83 У. Н. Союза: **Петро Закутинський**, заст. предс.; **Іван Витязь**, секр.; **Олекса Бабяк**, кас.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

В сїй рубрицї поміщуйте слїдуючі оголошеня: Коли хочете віднайти своїх свояків, краянів або товаришів.—Коли шукаєте занятя.—Коли бажаєте, щоб хтось доніс Вам, де іде добре робота.—Коли потребуєте аґентів до поширеня Вашого бизнесу.—Коли потребуєте робітників до працї в бучерні, ґросерні, готели або на фарму.—Коли шукаєте спільників до бизнесу.—Коли шукаєте дякоучителїв і учителів музики.—Коли маєте хату або фарму на продаж.—Коли маєте хату або фарму до винайму.—Коли маєте на продаж якісь річи.—Коли пошукуєте людий на мешкане з харчом.—Коли продаєте свій бизнес або хочете купити чи обмінятись з ним.—Коли хочете подати свою адресу або бизнес до публичного відома.

ОГОЛОШЕНЄ.

Виказ жертв зложених на церков в селї Германові, повіт Львів:

Стефан Стасяк $5.00; по $1.00: Володимир Муць, Василь Муляк, Петро Вархола, Іван Мулявський, Михайло Касич, Бартко Галецький, Микола Біщук, Сенько Паранка, Михайло Пачік, Максим Радім; по 50 цнт.: Иосиф Хибак, Стефан Шміт, Іван Сулик, Василь Гой, Теодор Кавецій, Кароль Шпак, Михайло Шіпік, Михайло Габелко, Іван Лисак, Іван Гэ...ко, Іван Герцискі; по 25 цнт.: Стефан Гіппан, Юрко Герець; Іван Шніцер, Іван Швець, Андро Антолік, Валєнтій Левандовський, Андрій Курпчак, Петро Марков, Іван Сипуляник, Іван Семачук, Іван Коваляк, Гриць Гойда, Стах Недельський, Андрей Шорад, Іван Ференчак, Павло Бруцяк, Микола Савка, Стефан Спітка, Андрій Оверла, Василь Юремета, Павло Товт, Василь Рачир, Юрій Цап, Лешко Лин, Теодор Біловус, Петро Семанчук, Микола Старжецький, Сенько Скаліш, Василь Касич і Василь Лизак; Петро Бончак 10 цнт. — Разом $27.30.

Стефан Сасяк, колєктор.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читане веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник.

Читайте українські книжки і ґазети бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарнї „Свободи".

РЕКОРДОВИЙ ЗВІТ УКРАЇНСЬКОГО НАР. СОЮЗА,

за місяць серпень 1917 р.

УВАГА,

котру кождий місцевий Урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї стисло застосувати ся.

Члени, оголошені в рекордовім звіті за місяць серпень 1917 р. як суспендовані або виключені за неплаченє місячних вкладок чи з инших причин згідно зі статутом організації, коли хотять і на далї бути членами У. Н. Союза, мусять зголосить ся в протягу сего місяця (вересня) до своїх відділів і вписати ся наново, заплативши всї свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Як сего не зроблять до кінця вересня 1917, то в жовтню 1917 р. мусять виповнити нові аплікації (просьби о принятє), коли хотять бути членами У. Н. Союза, подібно, як кождий новий кандидат. Ті знов члени, котрі в місяцю серпню 1917 р. взяли переступні листи, а ще досі не зголосили ся до якогось иншого правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мають се зробити в місяцю вересню 1917 р., бо на другий місяць, т. є. в жовтня 1917 р. вичеркне ся їх з членів організації, а тоді вони можуть бути приняті до У. Н. Союза тільки на підставі нових апліцкацій (просьб о принятє).

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ.

В. 1. Піта Катерина.
В. 3. Чаплік Николай.
В. 5. Солдат Юрко.
В. 7. Ткачишин Юрко, Уляи Дмитро.
В. 8. Притула Михайло.
В. 24. Буцрин Григорій.
В. 26. Гучко Григорій.
В. 28. Карнау Іван, Шимський Ник.
В. 33. Ганковська Катерина.
В. 36. Стрілець Анна.
В. 38. Писарчик Григорій.
В. 42. Куйбіда Франка.
В. 47. Муральчик Теодор.
В. 48. Пех Йосиф.
В. 59. Шміґельська Наталка, Шміґельський Семен.
В. 62. Холявський Павло, Волчанський Василь.
В. 65. Щерба Тимко, Крохмальний Ів.
В. 67. Прибила Михайло, Котельовський Григорій.
В. 69. Плескун Олекса.
В. 75. Дрогоміpецький Антін, Поляк Павло.
В. 76. Табака Андрей, Кульба Василь, Хомик Теодор.
В. 78. Шиманський Франко, Жуковський Іван, Анушкевич Франко, Мазурко Максим, Стерник Антін.
В. 79. Дубіль Семен.
В. 85. Гуд Николай, Гуд Марія.
В. 94. Музика Матвій.
В. 100. Жуковський Стефан.
В. 101. Луців Петро.
В. 103. Оришин Іван.
В. 104. Гаврилюк Трохим.
В. 108. Кокотайло Михайло.
В. 110. Вітвицький Мирон, Чайковський Петро (с. Семена), Чайковський Йосиф, Блавуцяк Андрей.
В. 111. Цепляй Юрко, Дрозд Петро, Шульц Марія.
В. 112. Гірняк Пелятія, Тереляцька Катерина, Старявська Пелятія.
В. 113. Драбчик Пилип.
В. 116. Квятковський Петро, Радимський Михайло, Шмокалюк Юліян, Василишин Пилип, Данилюк Павло.
В. 117. Семан Іван.
В. 123. Бадан Василь.
В. 137. Крочак Іван.
В. 147. Шіпка Стефан, Шевчук Іван.
В. 151. Моров Катерина.
В. 155. Дзера Василь, Шмидрик Стах, Андрусечко Йосиф.
В. 160. Марущак Николай.
В. 165. Овад Антін.
В. 170. Кулик Семен, Тарабанський Михайло.
В. 180. Ґалянт Антін, Ґалянт Іван, Дуць Петро.
В. 206. Чорний Василь.
В. 209. Вихованець Марія.
В. 217. Пилипів Іван.
В. 218. Курчицький Василь, Боднар Матвій, Шидоступ Юрко.
В. 221. Гуда Михайло.
В. 223. Бабій Михайло, Батюк Ник.
В. 224. Когут Павло.
В. 231. Зощак Михайло, Марунчак Петро.
В. 235. Качор Іван, Чепак Олекса.
В. 241. Кульчицький Йосиф.
В. 243. Руда Катерина, Янсевич Текля, Туншця Ксеня, Бутовська Анна, Ошищук Іриней, Станькевич Текля, Смаль Михайло, Рудий Олекса.
В. 245. Наконечний Олекса, Скалоцький Северин, Скалоцький Михайло, Сойка Іван.
В. 246. Тимошек Григорій.
В. 248. Мокрій Анна, Кравчук Данило, Волянська Агафія, Білошицький Іван, Фаринч Іван, Андрейчук Андрей, Андрейчук Марія, Сось Іван, Намака Григорій.
В. 255. Дидьо Петро, Бурдзаловський Стефан.
В. 259. Кулик Катерина, Кулик Андрей, Іванюк Пилип, Куропась Ілько.
В. 282. Трач Іван.
В. 283. Чорний Василь, Чорний Іван.
В. 295. Ярчак Іван.
В. 296. Любчик Петро, Оськак Іван, Олійник Йосиф.
В. 300. Войтович Василь.
В. 301. Костюк Текля, Перцович Іван, Білик Стефан.
В. 316. Гнатків Іван.
В. 321. Мельник Григорій, Білинський Олекса, Монастирський Олекса.
В. 336. Лежак Іван.
В. 339. Пищальник Юрко, Лесюк Юрко.
В. 341. Матійчук Теодор.
В. 354. Сорока Петро.
В. 355. Пічак Дмитро.
В. 369. Дрофич Григорій.

ЧЛЕНИ НАНОВО ПРИНЯТІ.

В. 1. Матищак Павло.
В. 4. Голод Олена, Голод Юстина, Голод Дионізій, Голод Марія, Сисак Йосиф.
В. 5. Гонсьорський Михайло, Яцук Ігнатій, Шевчук Роман (с. Панька).
В. 12. Фещак Дмитро.
В. 44. Любянецький Стефан, Федорович Петро.
В. 51. Гатальський Франц.
В. 53. Попитак Йосиф.
В. 55. Білінський Бронислав, Граб Михайло, Гребеняк Николай.
В. 59. Пилипенко Данило.
В. 75. Мельник Дмитро.
В. 91. Дамбінський Михайло.
В. 94. Гривняк Сильвестер, Васецяк Павло.
В. 102. Михайло Іван, Котаник Мих.
В. 103. Напушка Павло, Гасек Іван, Білик Зофія.
В. 112. Петрівська Марія, Малаховська Антін, Сивак Катерина.
В. 133. Мельничук Василь.
В. 136. Рибак Стефан, Войнар Яким, Тимчук Михайло, Ганулак Юрко.
В. 142. Полевський Іван.
В. 146. Герич Андрей.
В. 162. Пилипко Василь.

В. 186. Баранчак Яков, Баранчак Катерина.
В. 221. Крехович Іван.
*В. 240. Сенчук Емілія.
В. 247. Босак Василь.
В. 282. Саган Володимир.
В. 293. Тимчишин Марія.
В. 300. Геряк Михайло.
В. 316. Лисий Дмитро.
В. 330. Мулик Григорій.
В. 336. Федько Володимир.
В. 370. Шалапай Параська, Шалапай Теодор.
В. 381. Ковалїський Франко, Блават Іван.
В. 396. Коруна Іван.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ (ЛИСТАМИ) КАРТАМИ.

В. 29. Пашкевич Іван, Пашкевич Петро, Пашкевич Стефан.
В. 47. Коруна Іван.
В. 55. Дюгів Николай, Хоптяний Дмитро, Гречин Василь.
В. 59. Бабій Онуфрій.
В. 62. Кузан Николай.
В. 75. Гичиан Андрей.
В. 93. Страхоцька Магдалина.
В. 94. Цюпер Петро.
В. 96. Тимчик Юрій, Тимчик Катерина.
В. 98. Гевчук Стефан.
В. 102. Гарасимюк Василь, Купчевич Теодор, Купчевич Павло, Новіцький Йос.
В. 108. Потажний Дмитро, Горечко Василь, Шугайло Петро.
В. 116. Лемішка Стефан, Боговчи Вас.
В. 117. Павлус Йосиф.
В. 132. Борик Андрей.
В. 146. Гулик Юрко, Ґах Василь.
В. 170. Каричак Василь, Павлик Гавр.
В. 200. Ґеґеґа Феська, Ґеґеґа Ілько, Вовк Марія, Вовк Стефан.
В. 217. о. Сполїтакевич Володимир.
В. 223. Малишак Ілько.
В. 239. Никифорук Стефан.
*В. 240. Сенчук Емілія.
В. 243. Грабінський Роман.
В. 245. Вінницький Григорій.
В. 286. Вархоль Дмитро.
В. 316. Гой Василь.
В. 321. Голіяш Йосиф.
В. 324. Самбір Николай.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ АБО ВИКЛЮЧЕНІ ЗА НЕПЛАЧЕНЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

В. 1. Барна Теодор, Дяк Григорій, Герцек Іван, Заканич Гнат.
В. 14. Гайко Марія.
В. 15. Козак Вавро.
В. 17. Яворський Василь.
В. 21. Гнат Михайло, Петришин Сташко, Сенів Іван.
В. 30. Мудрецька Зофія.
В. 34. Цукач Василь, Цукач Теодора.
В. 36. Пакула Катерина, Бойко Олена.
В. 49. Козоріз Іван.
В. 50. Кошівський Василь, Соспицький Йосиф, Гадомський Михайло, Гук Стефан, Кузик Стефан, Синишин Михайло.
В. 57. Маркоч Григорій.
В. 63. Пельц Лука, Драч Николай.
В. 65. Ресит Андрей.
В. 67. Пивоварчук Николай, Пастущак Михайло, Синишин Онуфрій, Андрусів Василь.
В. 68. Кінаш Іван.
В. 76. Бортняк Михайло.
В. 77. Кліщеньский Станислав.
В. 78. Смілька Юліян, Вдовяк Петро.
В. 81. Корчинський Володимир, Лішинський Олекса.
В. 83. Пушкар Василь, Шподарунок Іван, Пушкар Маланка.
В. 87. Кузма Махар.
В. 89. Боднар Теодор, Боднар Руля, Кучманюк Ірина, Коваль Мирон, Кочманюк Кирило.
В. 91. Федоровчак Стефан, Ільків Ол.
В. 96. Бучак Олекса.
В. 100. Андрусяк Василь.
В. 103. Бунч Николай.
В. 104. Іващишин Григорій.
В. 105. Гейтель Іван.
В. 106. Стовпець Петро, Шевчук Ілько, Смаль Николай.
В. 109. Гривняк Йосиф.
В. 110. Будняк Іван, Ґереґа Олекса, Томин Василь.
В. 111. Дякун Теодор, Дякун Марія.
В. 128. Коцур Орехта, Брос Іван.
В. 133. Ковальчук Еміль, Горічун Павло, Ягело Антін, Ягело Катерина, Пелевяк Панько, Ванулїнський Василь.
В. 137. Криша Франко.
В. 142. Радзиняк Юрко, Зелінський Станислав, Наливайський Станислав.
В. 146. Захарків Дмитро.
В. 147. Семанишин Павло, Салат Стефан, Данилів Іван, Надух Василь, Савурук Григорій, Крупка Панько, Кузьма Курило, Корамець Іван, Мадзняк Андрей, Дворник Василь.
В. 151. Коромець Марія, Прокопів Малання.
В. 155. Федин Василь, Федин Юлія, Федин Николай, Степась Василь, Гарасимчук Петро.
В. 160. Харів Яцко, Бурдун Параська, Лаврик Катерина, Максимів Юлія.
В. 165. Добош Петро.
В. 168. Король Теодор.
В. 170. Агрес Іван.
В. 175. Белушко Андрей, Полюляк Михайло, Олійник Стефан, Гайдук Василь, Голодюк Іван, Сиежек Франко, Ягнїщак Михайло, Прибишевський Іван, Горбянський Николай, Консовський Николай, Метес Андрей.
В. 182. Осичка Іван.
В. 200. Харишин Дмитро.
В. 206. Боднарчук Іван, Олійник Павло.
В. 211. Зїлїнський Андрей.
В. 213. Петришин Сень, Ковалик Іван, Макогон Петро, Федишин Микола, Шалковський Василь.
В. 214. Мазуркевич Петро.
В. 217. Рудий Іван, Романський Николай, Салїй Василь, Мандич Николай, Матвїв Терентїй, Данилів Михайло.
В. 218. Данилко Теодор, Шиманський Михайло.
В. 221. Попович Федор, Брилїнський Петро.
В. 225. Грицик Ілько, Вазцика Теодор, Шпот Томко, Степяк Сень, Равлїя Николай, Марцинишин Петро, Костецький Ілько, Кузїя Прокіп, Кроковський Йосиф, Цьорох Стефан, Левицький Іван, Канюк Павло, Гатлан Іван, Демко Теодор, Гарасим Іван.
В. 229. Гнатюк Петро, Кобран Андрей, Крук Михайло, Мандич Стефан, Маркович Йосиф, Небесний Семен, Славський Антін, Сахринь Гриць, Шіпорецький Іван, Шіпорецький Лука.
В. 230. Присліцький Юрко.
В. 240. Паплавська Катерина, Перняк Анна, Лавна Анастазія, Медзяк Анна, Папасюк Зофія.
В. 241. Заржицький Маріян, Храпливий Николай.
В. 248. Гаврилюк Олекса.
В. 282. Орак Михайло.
В. 283. Паробек Пилип, Било Василь.
В. 288. Фернюк Іван, Фернюк Михайло.
В. 292. Яловий Михайло, Лаврик Василь, Пашкевич Николай, Кордаш Макс.
В. 293. Ґерман Корнель.
В. 295. Стефінський Іван, Видзак Стеф.
В. 300. Тишек Семен, Павлат Петро, Павлат Марія, Шеремета Николай.
В. 301. Луцишин Михайло, Шайнога Павло.
В. 316. Равлик Гнат, Румак Захарко, Бридан Василь, Паспак Петро, Луцишин ...

Іван, Хованець Андрей, Ґереґа Василь, Нарівний Іван.
В. 318. Гонтарик Марія, Степчук Кароліна.
В. 321. Крепович Дмитро.
В. 324. Березовський Петро.
В. 326. Фіняк Яков.
В. 330. Прусак Володимир, Ґацик Володислав.
В. 332. Віржман Іван.
В. 336. Лазука Антін, Дутчак Йосиф, Коваль Пері, Федорчак Томаш, Лазука Іван, Куків Григорій, Галчук Дмитро.
В. 339. Гоцинець Василь, Павлучкович Василь.
В. 341. Волянський Петро, Туркалик Михайло, Грабовський Василь.
В. 350. Черкавська Анна.
В. 351. Морда Стефан.
В. 355. Калагурка Теодор.
В. 360. Кобза Фелікс, Парила Теодор, Попович Іван, Зарновський Іван, Шведа Андрей, Зазуляк Параня, Ференц Катерина, Балучинський Валко.
В. 363. Луцишин Стефан, Описьків Іван, Самаранда Михайло.
В. 369. Звір Анна.
В. 370. Стасюк Дмитро.
В. 384. Дзюбан Михайло, Ґалещук Дмитро.
В. 388. Федчак Михайло.
В. 392. Кваска Іван.

ЧЛЕНИ ВЗЯВШІ ПЕРЕСТУПНІ КАРТИ (ЛИСТИ).

В. 1. Кіш Стефан.
В. 2. Черпявський Петро.
В. 10. Суховера Андрей.
В. 12. Бабій Онуфрій, Фещак Дмитро.
В. 22. Тимчишин Григорій.
В. 62. Никифорук Стефан.
В. 70. Каричак Василь.
В. 77. Потажний Дмитро, Шугайло Петро, Горечко Василь.
В. 94. Гулик Юрко.
В. 155. Вінницький Григорій.
В. 206. Лемішка Стефан, Боговчи Вас.
В. 218. Бурка Мартин, Бурка Марія.
В. 223. Івахів Василь.
В. 225. Куцап Николай.
В. 229. Поточняк Михайло.
В. 239. Козар Андрей, Гевчук Стефан.
В. 282. Дідущик Николай.
В. 292. Пашкевич Петро, Пашкевич Стефан, Пашкевич Іван.
В. 316. Петрів Петро.
В. 323. Купа Іван, Купа Варвара, Кірик Йосиф, Кархут Петро, Гасин Йосиф, Гасин Петро.
В. 336. Цьокан Іван.
В. 342. Гичиан Андрей.
В. 360. Крижепінський Йосиф.
В. 370. Шалапай Теодор, Шалапай Параська.
В. 381. Хай Мартин, Остапчук Григ.
В. 391. Павлик Гаврило.
В. 396. Коруна Іван.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ.

В. 10. Качмар Яцко.
В. 34. Кучмій Катерина.
В. 173. Ляш Анна.
В. 218. Курчицький Николай.
В. 255. Булїй Васько.
В. 291. Феціца Орест.
В. 292. Лутик Дмитро.
В. 305. Гряділь Ілько.

*) Сенчук Емілія була суспендована відділом 20-тим 30. червня 1917 р. В липни с. р. від. 20 зістав розвязаний і злучений з від. 240. В серпни с. р. згадана членкиня зістала принята наново і з переступною картою до від. 20 У. Н. Союза.

ЗІСТАВЛЕНЄ.

В місяцю липню 1917 р. було членів в У. Н. Союзі	9.711
В місяцю серпню 1917 р. принято нових членів до У. Н. С.	141
В місяцю серпню 1917 р. принято наново в члени У. Н. Союза	52
В місяцю серпню 1917 р. принято з переступними листами з других відділів У. Н. Союза	44
В місяцю серпню 1917 р. перейшло з инших кляс посмертного	7
Разом	9.988
В місяцю серпню 1917 р. суспендовано за неплаченє місячних вкладок чи инших причин	217
В місяцю серпню 1917 р. виключено за неплаченє місячних вкладок чи инших причин	13
В місяцю серпню 1917 р. взяло переступні листи	42
В місяцю серпню 1917 р. перейшло з инших кляс посмертного	7
В місяцю серпню 1917 р. померло	8
Разом	287
З кінцем серпня 1917 р. У. Н. С. числив членів після шістьох кляс	9.701
З кінцем серпня 1917 р. У. Н. С. числив дітий членів У. Н. С.	1.858
Разом	11.559

ПІСЛЯ КЛЯС І СУМИ ОБЕЗПЕЧЕНЯ:

Кляса A $250	392
Кляса AA $500	4.171
Кляса B $750	133
Кляса C $1000	4.960
Кляса BB $1500	40
Кляса CC $2000	5
Дітий членів У. Н. Союза	1.858
Разом	11.559

Д. Капітула, гол. предс. У. Н. С.,
М. Угорчак, гол. рек. секр. У. Н. С.

СПРОСТОВАНЄ.

В числі 103. „Свободи" на стор. 4-тій через похибку надруковано в „Посмертних вістях", що Станько Іван, член від. 220, вступив до У. Н. Союза 31. липня 1917 р., а мало бути 31. липня 1911 р.

Мих. Угорчак
гол. рек. секретар У. Н. С.

ПОСМЕРТНІ ВІСТИ.

Качмар Яцко, член від. 10. Вступив до У. Н. Союза 31. мая 1903 р. Походив з села Бортне, пов. Горлиці, Галичина. Помер на сердеву недугу з горячки дня 1. серпня 1917 р.

Яськів Василь, член від. 132. Вступив до У. Н. Союза 30. грудня 1910 р. Походив з села Гумниска, пов. Камінка Струмилова, Галичина. Помер на сухоти дня 12. марта 1917 року.

Ляш Анна, членкиня від. 173. Вступила до У. Н. Союза 26. падолиста 1907 р. Походила з села Байорват, Сарос., Угорщина. Померла на нирковую недугу дня 20. серпня 1917 р.

Булїй Васько, член від. 255. Вступив до У. Н. Союза 31. марта 1916 р. Походив з села Торгановичі, пов. Самбір, Галичина. Помер на затроєнє дня 18. серпня 1917 р.

Феціца Орест, член від. 291. Вступив до У. Н. Союза 7. вересня 1907 р. Походив з села Ганьчова, пов. Горлиці, Галичина. Помер на рака дня 1. вересня 1917 р.

Лутик Дмитро, член від. 292. Вступив до У. Н. Союза 30. червня 1915 р. Походив з повіту Космач, Буковина. Помер на удар крови дня 7. серпня 1917 р.

В. І. П.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

РОЧЕСТЕР, Н. П. Тов. „Вільні Козаки", від. 316, подає до відома всїм своїм членам, що місячний мітінґ відбудеть ся дня 13. вересня (в четвер) о годині 7.30 вечером при 345 Ремінґтон стріт. Товариство взиває всїх членів, аби не були такі байдужні та легковажні, але пильні та чимось заінтересовані. Також є річю пожаданою, щоби члени всї приходили на мітінґ на час та щоби могли обговорити всї справи товариські. Приходіть всї як один і покажіть ся гідними товариства. — Д. Федик, секр.

НА ДНЯХ ВИЙШЛИ ДРУКОМ І НАКЛАДОМ „СВОБОДИ" СЛІДУЮЧІ КНИЖКИ:

Жінка і її значінє в суспільнім житю. — Сільський хірурґ (3 ілюстрації). — Смерть отаманова. — Дурень. — Дні нашої слави і недолї. — Ціна 15 цнт.

Жіночий язик, індіянська казка. **Невдалий линч,** оповіданє. — Ціна 15 цнт.

Житє, зарібки, орґанізації і т. п. в Злуч. Державах. — Дуже цікава розправа про відносини праці і житя в Америці. — Ціна ....15 цнт.

Зоря нового житя. Комедія в чотирох діях. — Ціна ....30 цнт.

3 роки війни. Сатиричні ілюстрації з европейської війни. Оповіданя, відомости і інформації про український нарід, про старий край і Америку, богато ілюстровані. Понад 150 ілюстрацій. — Ціна ....30 цнт.

Збірка повісток. — Ціна ......10 цнт.

За сестрою. — Є се найгарнійше оповіданє з козацької старини, сучасного письменника Андр. Чайковського, яке дотепер вийшло на американській Руси. — Ціна ....35 цнт.

Збірка оповідань. Пятка. Євшан-зїлє. Безробітє. Павло. В суді. Чорт і Микитаха. Бокачка. Милосердність. Слон і чоловік. Добра дочка. — Ціна 20 цнт.

З ріжних нив. — Зміст: Вся людська твар з хвалою прийде (вірш). Чого нам дійсно потреба. Не плоти ради, не плоти (вірш). Найбільший духовний поет (Данте Аліґієрі). Михайло Петрович Старицький, батько українського театру і визначний український поет. Як будуть іти шапи? Ангел та пустельник (оповіданє). Дещо цікавого із природи і науки. Зі сьвіта. — Ціна 15 цнт.

За вольности України. — Ціна ...5 цнт.

З кого ся насьміхають, з того люди бувають. — **Посол Петришин.** — **Модний адвокат. Збірка оповідань.** — Ціна ....10 цнт.

Іван Коновченко і инші оповіданя. — Ціна ....20 цнт.

Іван Дурак та инші оповіданя. Ціна 25 ц.

Історія заложення Злучених Держав Північної Америки. — Самсон. — До тих, що сьміють ся з пяної людини. — Як Сніжка щось по ночи водило і що то було? (1 ілюстрація). — Бог на земли (Індійська казка). — Свати. — Дні нашої слави і недолї. — Ціна 15 ц.

Із звірячого царства. Перша сотня найкрасших казок. — Ціна ......20 цнт.

Історія про трийцять одного. — Ціна 10 ц.

Історія про дівчину сироту та про ріжні її пригоди: розкоші, смутки, щастє й нещастє серед змінчивого сьвіта. — Ціна ....40 цнт.

Ілюстрована збірка. Вуся (3 ілюстрації). Катерина (3 ілюстрації). Нін і Семіраміда (2 ілюстрації). Лист турецького султана Запорожським козакам. Відповідь Запорожських козаків турецькому султанови (1 ілюстрація). Альоголізм і діти (1 ілюстрація). — Ціна ....20 цнт.

Історія про малого Пилипка як лютий морозенько замучив його в лїсї. — Ціна ....20 цнт.

Історія України-Руси. Написав Олександер Барвінський. — Ціна ....40 цнт.

Іцко-Сват, комедія в 1. дії. — Ціна 10 ц.

Інститутка. Незвичайно гарне оповіданє. — Ціна ....15 цнт.

Історія про гарну Маґельону і ґрафа Петра. — Ціна ....25 цнт.

Князь і жебрак. Переклав Володимир Держирука. — Ціна..........50 цнт.

Козацька пімста. Оповіданє з козацької старовини. В тій книжці є представлене, як наші прадіди козаки уміли шанувати свої національні сьвятощі і як метили ся за зраду. — Ціна ..40 цнт.

Книжочка рахункова. — Дуже практична книжочка до обчислюваня всяких рахунків; вона є пожиточна так для бизнесменів як і для робітників. З додатком деяких цікавих відомостий. — Ціна ....30 цнт.

Обширні цінники висилаємо кождому на жаданє.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий моні-ордер на імя, яке подано у понизшій адресі. Моні-ордер належить долучити до замовленя.

Казки за циганів. — Ціна .....10 цнт.

Казки про жидів. — Зміст: Як Іван жидів мудрував. Вандрівка Івана з жидами. Як Іван водив жидів на гриби, а відтак у ставі потопив. — Мужик з жидом в спілцї. Пан і жид. Казка про жида. Як жид Русина правував. Як хлоп жида змудрував. — Ціна 15 цнт.

Календар У. Н. Союза на рік 1916. — Ціна ....50 цнт.

Календар У. Н. Союза на 1917 рік. — Ціна ....50 цнт.

Коротка історія Руси до зруйнованя Січи. Містить богато образків руських князів і гетьманів. — Ціна ..10 цнт.

Кроваві діяманти. Новочасний роман. — Ціна ....35 цнт.

Людоїди і инші оповіданя. Ціна 25 цнт.

І. Листи з пекла. II. Лист шинкаря до черта і инші оповіданя. — Ціна 25 цнт.

І. Лист шинкаря до люципера і відповідь. II. Про алькоголь. — Ціна....10 цнт.

Листи Штіфа Табачнюка до його жінки Явдохи. — Ціна ....10 цнт.

Лис Микита. З німецького переробив Іван Франко. — Ціна ....40 цнт.

Монольоги, ч. 1. — Ціна........20 цнт.

Монольоги, ч. 2. — Ціна........20 цнт.

Марта Березька. Історичне оповіданє. — Ціна ....25 цнт.

Манігрула. Комедія в одній дії, зі співами і танцями. — Ціна .....10 цнт.

Марія. — Зміст: Марії (уривок з поеми Т. Ш.). На чужині (вірш). Скором (оповіданє). Рік 1903-тий в старім краю. Людоїдство в Конго. Клопоти кума Софрона (вірш). — Ціна 10 цнт.

Мужики Аристократи. Народний образ в двох діях. — Ціна ....15 цнт.

Мужицька доля. Збірка оповідань. — Ціна ....10 цнт.

Многострадальний народ. (Оглял історії українського народу). — Ціна 20 цнт.

На филях любови (поезії). **Опир** (галицька легенда). — Ціна ....10 цнт.

І. Не роди ся красний але щасний. II. Брат із місяцем, сестра зі звіздами і

ВИЙШЛА З ДРУКУ

4-актова комедія

ЗОРЯ НОВОГО ЖИТЯ

ЦІНА 30 ЦЕНТІВ.

Замовленя посилайте на адресу:
„SVOBODA", 83 Grand Street, JERSEY CITY, N. J.

... **прекрасна Олена.** — Ціна ....20 цнт.

Навернений грішник. — Ціна ..20 цнт.

Напад на Січ. — **Павло Полуботок.** — Ціна ....5 цнт.

Не скус душі живої!... Присьвята українському народови в Злучених Державах і в Канаді в тяжких хвилях його житя, на заранні великих надій для покріпленя духа. — Ціна .....15 цнт.

Народна Школа ч. II. — Ціна 30 цнт.

Невольник, драма в 5. діях. — Ціна 15 ц.

Настоящі, комедія в одній дії. — Ціна ....20 цнт.

Наталка Полтавка. Оперетка в 3. діях. — Ціна ....20 цнт.

Огонь на услугах чоловіка (3 ілюстрації). Становище пияниці. — Янко Музика. — Свинячий син. — Дні нашої слави і недолї. — Ціна ......15 цнт.

О підземних скарбах. — Природна розвідка про всякі мінерали, находячі ся в земли і як витворюють ся з них річи необхідні в житю людий. — Ціна ....25 цнт.

Оповіданє про Алі Бабу і сорок розбійників. Арабська казка. — Ціна 20 цт.

І. О дванайцяти таблицях, оповіданє після народних казок. II. Швець і нечиста сила. — Ціна ....25 цнт.

Орлеанська дівчина. Історичне оповіданє про французьку героїню Іванну д'Арк. Ціна ....20 цнт.

Опис рідного краю. Маленька ґеоґрафія України з малюнками і мапкою. — Ціна ....20 цнт.

Оповіданє з військового житя і инші. — Ціна ....15 цнт.

Оповіданя Пантелеймона Куліша. — Ціна ....15 цнт.

Оповіданя Олекси Стороженки. — Ціна ....15 цнт.

Ой не ходи Грицю, та на вечерниці. Народна драма зі співами в 5. діях М. Старицького. (В переробці Александрова. — Ціна ....30 цнт.

І. Олекса Довбуш і карпатські опришки. — II. Цісар і Ігумен. Баляда. З німецького переклав Іван Франко. — Ціна ....10 цнт.

Ох! не люби двох! Оперетка в 3. діях. — Ціна ....25 цнт.

Починок. Написав Богдан Лепкий. — Ціна ....15 цнт.

Пригоди наймолодшого брата. — Ціна ....15 цнт.

Про полеві справи. Др. Михайло Коса. Четверте змінене виданє з образками. — Ціна ....30 цнт.

Про землю, сонце і звізди. — Ціна 40 цнт.

Повна збірка веселих віршів Степана Руданського. — Ціна ....55 цнт.

Пісні про Канаду і Австрію. Пригоди з житя еміґрантів, писані віршом. — Ціна ....40 цнт.

Про конець сьвіта. — Ціна ....15 цнт.

І. Порадник лікарський. II. Що Іван на тамтім сьвіті бачив. — Ціна ..20 цнт.

Порадник для женщин, що хочуть бути здоровими. — Ціна ....15 цнт.

Порадник для залюблених або як писати любовні листи. — Ціна ....35 цнт.

Провідник, практичний підручник до науки англійської мови без помочи учителя з доданєм словаря. — Ціна $1.50

Під прапором свободи. Вибір патріотичних декламацій. — Ціна ....30 цнт.

Пророцтва арабської цариці Михальдї котру звано також Сабою. Зміст: 1. Про Сибіллї. 2. Про Сибіллю Михальду. 3. Про царя Соломона. 4. Трийнайцять пророцтв Михальди. 5. Пророцтво Верниґори. 6. Инші пророцтва і переказп. — Ціна ....20 цнт.

Про Христофа Колюмба та відкритє Америки (2 ілюстрації). — Закон не спинить пиянства, тільки вихованє. — Рип Ван Вінкель (Вашінґтон Ірвінґ). — Дні нашої слави і недолї. — Ціна ....15 цнт.

Причта про садівника та инші оповіданя, гуморески і сатири — Ціна 40 ц.

Перший музичний альбом виданий в Америці. Містить в собі 25 найкрасших українських пісень під нотами на мішаний хор! — Ціна ....60 цнт.

Пісні еміґрантів. — Ціна ......10 цнт.

Припізнений московський пашпорт. — Ціна ....10 цнт.

Підручник школа нот до самоученя співу. Друге виданє з доданєм многих гарних українських пісень. Ціна......75 цнт.

Промови і декламації на весілях, хрестинах і забавах. — Ціна......10 цнт.

І. Про Шевченкові твори. II. Оферма. — Ціна ....20 цнт.

Проти алькоголю. — Ціна ......20 цнт.

Річник „Свободи" з 1915 р. — Ціна 1.50

Руський штукар. 212 гарних штук до забави. — Зміст: Часть І. Забави фізичні і хемічні. Часть II. Штуки з картами. Часть III. Штуки рахункові. Часть IV. Штуки жартібливі. — Ціна ....50 цнт.

Рай і поступ. Написав проф. Михайло Драгоманов. Хто шукає відповідий на великі релігійні питаня, той знайде в „Раю і поступі". — Ціна ....40 цнт.

Революція в Росії. — Ціна ......15 цнт.

Розбійник Кармелюк. Історичний роман в 6-ох частях. Незвичайно гарна повість написана великим українським письменником, драматургом і поетом Михайлом Старицьким. Одна часть коштує 50 цнт. Всї шість разом коштують $2.25

Розмова Поляка з Русином. — Дуже веселий вірш, в котрім Русин висьміває польську пиху. — Ціна ..10 цнт.

Русько-англійський тлумач, з котрого можна дуже скоро навчитись англійської мови. Сторін 256, тверда оправа. — Ціна ....60 цнт.

Рицар і смерть. — Ціна ......5 цнт.

Різдвяна ніч (з 10 образками). — Ціна ....20 цнт.

Замовленя посилайте на адресу:

„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

КНИЖОЧКИ ПЛАТНИЧІ

для Братств і Товариств до вписуваня місячних вкладок, можна дістати в друкарни „Свобода" по ціні 7 цнт. штука.

Читайте українські книжки і ґазети бо часте читанє веде до просьвіти а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

Іван Франко.

АБУ КАСИМОВІ КАПЦІ.

Арабська казка.

„Ганьба! Ганьба! — крикнув разом
Тлум весь — ганьба, Абу Касим,
Що забулись ви аж так:
Баб та дїти розбивати!
Бо на що-ж би цакувати
В капцї стільки каміняк?

„Людоїде з серцем драба! —
Скрикнула кровава баба —
Ти не думай се собі,
Що свою тяженьку рану,
Свою внучечку кохану
Подарую я тобі.

„Люди добрі! Присьвідчіте!
І зо мною враз ведіте
До судді його, як стій!
Всяк щоб знав його провину,
Най він сам несе дитину,
Капцї-ж двом тра взять на кій!"

Абу Касим як заклятий
Слова ще не всиїв сказати,
Спамятати ся не міг,
Як усе те, мов невольна
Візія якась некольна,
Так його і збило з ніг.

Весь він кровю обагрений,
Мов розбійник навіжений,
А мертве дитя в руцї,
А при нїм кровава баба,
Перед ним два крепких драба
Носять капцї на дрюцї.

А довкола тлум-громада!
Оттака чудна нарада
Улицями потяглись.
Крики знай гудуть завзяті;
При судейській ось палаті
Вся ота юрба зляглась.

Пан суддя вже жде на ґанку.
„Абу Касим! А, коханку!
Ми знайомі вже мабуть.
Ну-ко, що ти вдрав нового,
Що людий привів так много?
Що се так вони ревуть?"

Довгу хвилю се тривало,
Напотів суддя немало,
Поки розпитав як слід,
Хто й яку зробив провину,
Хто і як убив дитину
І роздряпав бабі вид.

Та судді хоч ясно стало,
Що було в тім ділї мало
Абу Касима вини,
Та вже мав на него пік він,
І для того так орік він:
„Послику капцани,

„Що зробили всю ту страшність —
Абу Касимова власність,
І її повинен він
Пильнувати, зберігати, —
То й одвіт повинен дати
За дитини сеї скін.

„Послику ж ся дитина —
Баби внучечка єдина,
Вся надїя її дому,
То крім кари за убийство
Має Касим се злодійство
Відплатити по закону.

„Мусить з нею подружитись,
На нове дитя розжитись,
Щоб її не вигас рід.
А за кару пястрів двісті,
Других двісті тій невісті
За калїцтво дати слід".

Так премудро розсудивши,
Двісті пястрів получивши,
Пан суддя потяг домів, —
Касим же, мов громом вбитий
Став, не знає що робити, —
Остовпів і занїмів.

VII.

Як Абу Касим поспекав ся останної любови і який скарб закопав у ночи.

Я не знаю, як там тому,
У кого в розпалї злому
Кат всю шкіру з тіла здер;
Та здаєть ся меньше-більше,
Анї лїпше анї гірше
Касим чув себе тепер.

Він стояв мов остовпілий,
На лиці мов крейда білий,
Радше жовтий наче віск;
В голові його мішалось,
Серце в груди знай стискалось,
В ухах чув ся шум і тріск.

Далї шепнув: „Боже, Боже!
Що то людська злоба може!
Бий вас божий грім усїх!
Я знесу ті всї руганя,
Чень вас ще мої зітханя
Здують, мов ковальський міх!"

Так побожно він зітхнувши,
Вид турбаном завинувши,
Скулив ся, щоб геть іти;
Та в тій хвилї руки штири
З двох боків його вчепили:
„Гей, кудиж то справивсь ти?"

Абу Касим аж здрігнув ся,
Зупинив ся, озирнув ся, —
Бачить, се поліціянт.
Він держить його за поли,
Тай кричить: „А, гов! Поволи!
Пане, ось де є ваш фант!"

„Що за фант?" — „Ну, ваші капцї.
Пане, ми не голодранцї,
Ми не ласі на чуже!
Ось вони, ще й на дрючинї:
Нате вам їх! В тій хвилинї
Забирайтесь з ними вже!"

Весь народ зареготав ся.
Абу Касим не змагав ся,
Капцї на корковї вцер,
Тай махає — та поволи!
Знов щось сїп його за поли
Тай кричить: „Що-ж я тепер?"

Знов оглянувсь Абу Касим,
Тай аж весь здрігнув ся разом,
Мов в кропиву голий сїв:
Се-ж та баба, що зза неї
Він зазнав біди сїеї, —
Щоб її де вовк ізъїв!

Вся розпатлана і боса
І брудна і кривоноса,
В роті чорні зуби два,
Руки мов граблї худії,
Щоки мов та грязь сїдії,
А голосить мов сова.

От така то краля мила
Абу Касима вчепила
Наче грішну душу кат:
З ним під руку забираєсь,
Примиляєсь, усьміхаєсь,
Мов він муж її чи брат.

„Абу Касимцю, мій друже!
Не смутись менї так дуже!
Вид свій милий розпогодь!
Вжеж тобі за всї ті страти
Скарб великий і богатий
В мнї отсе дає Господь.

„Ах, я так тебе кохаю!
Все віддам тобі, що маю,
Всю себе тобі віддам.
Ох, як рада я безмірно!
Лиш мене люби ти вірно,
Рай правдивий буде нам!"

Абу Касим тєє вчувши
Та хребет в дугу зігнувши,
Силкував ся утекти,
Та бабиця не пускає,
Його к собі притискає,
Тай говорить: „Що-ж се ти?

„По що так мене волочиш?
Чи втекти від мене хочеш?
Чи забув, як випав суд?
Коли любиш, люби дуже,
А не любиш, не жартуй же,
Сплату дай менї ось тут!"

Щоб від баби відчепитись,
Мусїв Касим знов поритись
В своїм чересї як стій:
Триста пястрів добуває,
Важко стогне і зітхає
І дає і мовить їй:

„Бий тебе суха коцюба,
Ти красавице беззуба!
На отсе та подавись!
На добро моє, натіш ся!
Шнур купи собі й повісь ся,
Лиш від мене відчепись!"

Баба гроші загорнула,
Та на Касима зирнула,
Мов її він батька вбив.
„Ти без серця! Що монети!
Та чи справдіж так мене ти
Анї раз не полюбив?"

Люд регочесь, рака лазить,
Абу Касим тільки й пазить,
Щоб від баби драла дать.
Сплюнув люто, відвернув ся,
Між юрбою протиснув ся
Тай попер куди видать.

Біг отак, не зупиняв ся,
І назад не обертав ся,
Бо мороз дер по хребтї;
Аж до дому причвалавши,
Двері всї позамикавши,
Відітхнув у самотї.

Відітхнувши, відсапнувши
І на капцї позирнувши,
Мало знов він не здурів:
Бачилось йому в тій хвили,
Що вони йому грозили:
„Впадеш через нас у рів!"

Абу Касиму аж тісно,
В животї зробилось млісно,
В лївім усї дзінь-дзінь-дзінь!
Рогом очи витріщає,
І на капцї поглядає,
І тремить увесь мов тїнь.

Далї каже: „Боже правий!
Певно дух якийсь лукавий
В тії капцї увійшов!
Вжеж я певно бідний згину!
В нещасливую годину
З ним собі я в спір зайшов!

„Що-ж менї тепер робити?
Сего ворога не вбити
Нї прогнати патиком.
Злого духа не підкупиш,
Анї иншим не відступиш,
Нї не кинеш геть тайком!

„Та стрівайте! Маю раду!
Чейже в більший гріх не впаду,
А позбудусь може зла!
В тії капцї з добра-дива
Певно накісна, злослива,
Грішная душа війшла.

„Відбуває тут покуту
І на мене пізьму люту
Певно мусить мати за те,
Що над нею збиткував ся,
А її не здогадав ся
В місце схоронить сьвяте!

„Аджеж кажуть мудрі люди,
Що души такій не буде
Супокою, хоч пропадь,
Поки-хто її останки
Із молитвою до ямки
Здогадаєсь закопать.

„Грішна душечко покутна!
Эх, даруй, що баламутна
Мисль моя, мов те дитя,
Доси вперто так блудила
І тебе не нарядила
До спокійного бутя!

„Та тепер, свій гріх пізнавши,
Стільки кар за него взявши,
Я мов брат, мов рідний твій
Ще сю нічку з молитвами
В затишку тебе до ями
Схороню на супокій!"

Хто-б побачив, як пан Касим
У побожність вдаривсь разом,
Як над капцями приклик,
Як молив ся, в груди бив ся,
Охав, на земли стелив ся,
Рік би: Стїк ся неборак!

Е, та добре нам судити,
Як так з боку все слїдити!
А стрібуй гіркої пить,
То весь сьвіт тобі затьмить ся,
І здуріти не дивниця:
Будеш капцї хоронить!

Так до ночи промолившись
І водою окропившись,
Абу касим заступ взяв,
Капцї завязав в міщище
І на близке кладовище
Серед ночи почвалав.

Там довкола озирнувшись,
Коло муру в лук зігнувшись
Став глибоку яму рить,
Потім капцї в ню вложивши
І присипавши й прикривши
Помоливсь і щез у мить.

VIII.

Слухи про чарівника і Абу Касимова руїна.

Всюди темно, тихо, глухо.
Напружає око й ухо
Абу Касим всяку мить,
Та дарма! Мов у могилї!
Незвичайного не всилї
Нічогосінько зловить.

Та зла доля хоч незрима,
Знай очима злобно блима
І слїдить за ним, слїдить!
Лист шелесне, гилька хрусне,
Пес загавка, фіртка лусне —
Абу Касим знай тремить.

Вбіг до дому, за хвилину
Вліз у ліжко під перину,
Богу дякує, що так
Все пійшло йому щасливо, —
Та зла доля, хоч лїниво,
Все повзе за ним як рак.

Як се так вона зновила,
І кому найперш відкрила —
Се втопила в пітьмі ніч:
Та досить, що до схід сонця
Від віконця до віконця
Бігла ся кумедна річ:

Вартовий сказав Селїму,
А Селїм знов Ібрагіму,
А від сего чув Ахмет,
Від Ахмета дід та баба,
А від сих ціла громада
Сей нечуваний предмет:

Сеї ночи в пізну добу
Край халїфового гробу
Хтось стогнав і землю рив,
Щось шептав і щось мурликав,
Знать нечистих духів кликав,
Потім скарб у землю скрив.

Мусїв бути скарб здоровий,
Бо міщище двокірцьовий!
Як він там його заніс?
Певно не о власній силї,
А заніс і при могилї
Закопать наряяв біс.

Скарб у землю закопавши,
Притоптавши й приплескавши,
Він те місце так закляв —
Стражник чув на власні уха —
Щоб від разу впав без духа,
Хто-б копать там починав.

Вдравши вчинок сей поганий,
Чародій той окаянний
Знявсь у гору наче птах
І через паркан лиш фуркнув, —
Вжеж то біс його так штуркнув!
Аж згадати теє — страх!

Ну, та стражник не таківський!
Вчинок бачучи дїльківський,
Хоч зимниця ним трясла,
За чарівником тим адським
Повз по улицям багдадським
Геть аж до його житла.

Ледви рано зазоріло,
Донесло ся вже се діло
До багдадського судді;
То суддя від тої мови
Схопивсь наче лев на лови.
Го, го, го! Вжеж буть біді!

Чисто вмившись, помолившись,
Поснідавши тай убравшись,
Мовив він до посіпак:
„Зараз кличте вартового!
Чародія нам ось того
Нинї треба ще на гак!"

(Дальше буде).